

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

HKScan julkaisee vaihtoehtoisia tunnuslukuja antaakseen relevanttia tietoa sidosryhmille. Julkaistuja vaihtoehtoisia tunnuslukuja käytetään myös yhtiön ohjaamiseen. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja siihen liittyvät vaihtoehtoiset tunnusluvut julkaistaan koska ne kuvaavat paremmin liiketoiminnan kehittymistä ja parantaa kausien välistä vertailukelpoisuutta.

Oman pääoman tuotto (%)	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskiarvo)}} \times 100$
Sitoutuneen pääoman tuotto (ROCE) ennen veroja (%)	$\frac{\text{Tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskiarvo)}} \times 100$
Omavaraisuusaste (%)	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$
Velkaantumisaste (%)	$\frac{\text{Korolliset rahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Nettovelkaantumisaste (%)	$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Osakekohtainen tulos (EPS)	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto}}{\text{Ulkona olevien osakkeiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana}}$ $\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Ulkona olevien osakkeiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana}}$

Osakekohtainen oma pääoma	_____
	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä
	Tilikauden osingonjako
Osakekohtainen osinko	_____
	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä
	Osakekohtainen osinko
Osinko tuloksesta (%)	_____ x 100
	Osakekohtainen tulos
	Osakekohtainen osinko
Efektiiivinen osinkotuotto (%)	_____ x 100
	Tilikauden päätöskurssi
	Tilikauden päätöskurssi
Hinta/voittosuhte (P/E)	_____
	Osakekohtainen tulos
Osakekannan markkina-arvo	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä x tilikauden päätöskurssi
Rahavirta ennen rahoituskuluja	Rahavirta ennen rahoitusta ja rahoituseriä
Henkilöstön määrä	Kalenterikuukausien lopussa laskettujen henkilöstömäärien keskiarvo
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Kertaluonteisia muutoksia, mitkä eivät liity normaaleihin jatkuviin toimintoihin ja merkittävästi vaikuttavat yrityksen talouteen. Esimerkiksi sellaisia kustannuksia ovat: kapasiteetin sopeuttaminen (rakenneuudistukset), irtisanomiset, rakenneuudistuksiin liittyvät juridiset kustannukset tai vastaavat kertaluonteiset kulut, mitkä liittyvät tehokkuus- tai uudelleenorganisointiohjelmiin, merkittävät korvaukset tai sakot, jotka maksetaan juridisen päätöksen tai sopimuksen takia, liiketoimintakauppaan liittyvät transaction palkkiot / kustannukset (konsultointi, neuvonta, juridinen, due diligence, rekisteröinti jne.) sekä liiketoimintojen myynnistä syntyneet voito/tappiot.
Vertailukelpoinen liikevoitto/tappio	Liikevoitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen voitto ennen veroja	Voitto ennen veroja - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Nettovelka	Korolliset velat - rahat ja pankkisaamiset

TILINPÄÄTÖS

KONSERNIN TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.

(milj. euroa)

	Liitetieto	2017	2016
Liikevaihto	1.	1 808,1	1 872,9
Liiketoiminnan muut tuotot	2.	8,5	11,4
Materiaalit ja palvelut	3.	-1 271,3	-1 305,7
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	4.	-328,4	-326,6
Poistot	5.	-69,5	-55,0
Liiketoiminnan muut kulut	6.	-187,7	-187,5
Liikevoitto		-40,3	9,7
Rahoitustuotot	7.	2,0	2,3
Rahoituskulut	7.	-12,6	-11,1
Osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksista		1,7	-0,1
Voitto/tappio ennen veroja		-49,2	0,9
Tuloverot	8.	6,8	-4,4
Tilikauden voitto/tappio		-42,4	-3,6
Tilikauden voiton/tappion jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		-45,5	-5,4
Määräysvallattomille omistajille		3,0	1,8
Yhteensä		-42,4	-3,6

Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
Tulos/osake, laimentamaton, jatkuvat toiminnot euroa/osake	9.	-0,84	-0,10
Tulos/osake, laimennettu, jatkuvat toiminnot euroa/osake	9.	-0,84	-0,10

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

1.1.-31.12.

(milj. euroa)

	2017	2016
Tilikauden voitto / tappio	-42,4	-3,6
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT (verojen jälkeen):		
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muuntoerot	-2,7	-4,1
Rahavirran suojaus	3,1	2,5
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi		
Vakuutusmatemaattiset voitot tai tappiot	-3,1	-2,9
Muut laajan tuloksen erät (verojen jälkeen)	-2,7	-4,4
Kauden laaja tulos yhteensä	-45,1	-8,0
TILIKAUDEN LAAJAN TULOKSEN JAKAUTUMINEN:		
Emoyhtiön osakkeenomistajille	-48,1	-9,8
Määräysvallattomille omistajille	3,0	1,8
Yhteensä	-45,1	-8,0

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitalinpäätöstä.

KONSERNIN TASE 31.12.

(milj. euroa)

	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
Aineettomat hyödykkeet	10.	64,8	66,0
Liikearvo	11.	72,4	77,0
Aineelliset hyödykkeet	12.	458,2	401,7
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	13.	22,5	22,2
Myynti- ja muut saamiset	14.	2,8	4,7
Myytavissä olevat sijoitukset	14.	12,4	12,8
Laskennallinen verosaaminen	15.	33,2	23,8
Pitkäaikaiset varat		666,3	608,1
Vaihto-omaisuus	16.	111,8	116,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	17.	123,5	123,7
Tuloverosaaminen	17.	0,2	0,2
Rahat ja pankkisaamiset	18.	50,9	6,6
Lyhytaikaiset varat		286,4	246,6
Varat		952,7	854,8
Osakepääoma	19.	66,8	66,8
Ylikurssirahasto	19.	72,9	72,9
Omat osakkeet	19.	-0,0	-0,0
Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot	19.	147,0	143,9
Muuntoerot	19.	-7,9	-5,3
Kertyneet voittovarot	19.	57,9	116,5
Emoyhtiön osakkeenomistajien oman pääoman osuus		336,6	394,8
Määräysvallattomien omistajien osuus		14,4	14,9
Oma pääoma		351,0	409,7

Laskennallinen verovelka	15.	17,4	17,0
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	22.	245,1	126,9
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	22.	6,7	0,1
Pitkäaikaiset varaukset	21.	7,1	0,1
Eläkevelvoitteet	20.	27,5	22,7
Pitkäaikainen vieras pääoma		303,8	166,7
Korollinen vieras pääoma	22.	14,1	17,2
Ostovelat ja muut velat	22.	281,0	259,2
Tuloverovelka	22.	0,7	0,3
Varaukset	21.	2,1	1,6
Lyhytaikainen vieras pääoma		297,8	278,4
Oma pääoma ja velat		952,7	854,8

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

(milj. euroa)

	2017	2016
Tilikauden tulos	-42,4	-3,6
Oikaisuerät	72,4	62,0
Rahavirta ennen nettokäyttöpääoman muutosta	30,0	58,4
Nettokäyttöpääoman muutos	23,9	26,9
Muu muutos	3,9	-5,6
Korkokulut	-11,1	-9,8
Muut rahoituskulut	-5,1	-4,7
Korkotuotot	1,8	2,0
Muut rahoitustuotot	3,2	4,4
Osinkotuotot	0,6	1,3
Tuloverot	-1,5	-2,0
Liiketoiminnan rahavirta (A)	45,7	70,9
Käyttöomaisuuden investoinnit	-108,7	-56,6
Käyttöomaisuuden myynnit	2,8	2,4
Myytyt tytäryhtiöosakkeet	-	0,1
Myönnetyt lainat ja lainasaamisten takaisinmaksut	1,9	0,2
Investointien rahavirta (B)	-104,0	-53,9
Muiden rahastojen lisäys	0,0	0,0
Lainojen nostot	256,8	57,6
Lainojen takaisinmaksut	-140,6	-69,1
Rahoitusleasingmaksut	-0,7	-0,7
Maksetut osingot	-9,0	-8,2
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa	-4,5	-
Rahoituksen rahavirta (C)	101,9	-20,6
Nettorahavirta (A+B+C)	43,6	-3,5

Rahavarat 31.12.	50,9	6,6
Rahavarat 1.1.	6,6	9,5
Rahavarojen valuuttakurssimuutosten vaikutus	0,6	0,7
Muutos	43,6	-3,5

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

(milj. euroa)

	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Arvon- muutos rahasto	Sijoitettu vapaa oma pääoma (SVOP)	Muut rahastot	Muunto- erot	Omat osakkeet	Voitto- varat	Emo- yhtiön osakkeen- omistajien osuus yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Yhteensä
OMA PÄÄOMA											
1.1.2017	66,8	72,9	-9,9	143,5	10,3	-5,3	-0,0	116,5	394,8	14,9	409,7
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-45,5	-45,5	3,0	-42,4
Muut laajan tuloksen erät											
Muuntoerot	-	-	-	-	-	-2,7	-	-	-2,7	-	-2,7
Rahavirran suojaus	-	-	3,1	-	-	-	-	-	3,1	-	3,1
Vakuutusmatemaattiset voitot tai tappiot	-	-	-	-	-	-	-	-3,1	-3,1	-	-3,1
Tilikauden laaja tulos	-	-	3,1	-	-	-2,7	-	-48,6	-48,1	3,0	-45,1
Suorat kirjaukset	-	-	-	-	0,0	-	-	-0,1	-0,0	-	-0,0
Liiketoimet määräys- vallattomien omistajien kanssa	-	-	-	-	-	-	-	-1,3	-1,3	-3,2	-4,5
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-	-8,6	-8,6	-0,4	-9,0
OMA PÄÄOMA											
31.12.2017	66,8	72,9	-6,8	143,5	10,3	-7,9	-0,0	57,9	336,6	14,4	351,0

OMA PÄÄOMA											
1.1.2016	66,8	72,9	-12,4	143,5	10,2	-3,7	-0,0	134,7	412,0	13,8	425,8
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-5,4	-5,4	1,8	-3,6
Muut laajan tuloksen erät											
Muuntoerot	-	-	-	-	-	-4,1	-	-	-4,1	-	-4,1
Rahavirran suojaus	-	-	2,5	-	-	-	-	-	2,5	-	2,5
Vakuutusmatemaattiset voitot tai tappiot	-	-	-	-	-	-	-	-2,9	-2,9	-	-2,9
Tilikauden laaja tulos	-	-	2,5	-	-	-4,1	-	-8,3	-9,8	1,8	-8,0
Suorat kirjaukset	-	-	-	-	0,0	-	-	0,1	0,1	-	0,1
Siirrot erien välillä	-	-	-	-	0,0	2,5	-	-2,5	0,0	-	0,0
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-	-7,6	-7,6	-0,7	-8,2
OMA PÄÄOMA											
31.12.2016	66,8	72,9	-9,9	143,5	10,3	-5,3	-0,0	116,5	394,8	14,9	409,7

Liitetiedot 1-28 muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 2017

YHTEISÖN PERUSTIEDOT

HKScan Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö. Yhtiön kotipaikka on Turku.

HKScan Oyj ja sen tytäryhtiöt (yhdessä konserni) valmistaa, markkinoi ja myy korkealaatuista ja vastuullisesti tuotettua sian-, naudan-, siipikarjan- ja lampaanlihaa, niistä valmistettuja tuotteita ja valmisruokia vahvoilla tuotemerkeillä. Sen asiakkaita ovat vähittäiskauppa-, food service-, teollisuus- ja vientisektorit. Konsernilla on toimintaa Suomessa, Ruotsissa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa, Tanskassa, Englannissa, Venäjällä, Saksassa ja Kiinassa. HKScan Oyj:n A-osake on listattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1997 lähtien.

HKScan Oyj on LSO Osuuskunnan tytäryhtiö ja kuuluu LSO Osuuskunta -konserniin. LSO Osuuskunnan kotipaikka on Turku.

HKScan Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 6.2.2018 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus muuttaa tilinpäätöstä.

Jäljennös HKScan-konsernin konsernitilinpäätöksestä on saatavilla yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.hkscan.com tai konsernin emoyhtiön pääkonttorista osoitteessa Lemminkäisenkatu 48, 20520 Turku. Samassa osoitteessa on saatavilla myös LSO Osuuskunta -konsernin konsernitilinpäätös.

LAATIMISPERIAATTEET

Tähän konsernitilinpäätökseen sovellettavat laatimisperiaatteet on lueteltu alla. Ellei toisin mainita, näitä periaatteita on sovellettu johdonmukaisesti kaikkiin tilinpäätöksessä mainittuihin vuosiin.

LAATIMISPERUSTA

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassaolevia IAS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisten hankintamenojen perusteella lukuun ottamatta myöhemmin selitetyjä rahoitusinstrumentteja ja biologista omaisuutta, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Tytäryhtiöiden laadintaperiaatteita on tarvittaessa muutettu vastaamaan emoyhtiön laskentaperiaatteita.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää tiettyjen kriittisten laskennallisten arvioiden käyttöä. Se edellyttää myös johdon harkintaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa. Osa-alueet, joihin liittyy tavanomaista huolellisempaa harkintaa tai monimutkaisuutta, sekä osa-alueet, joissa oletuksilla ja arvioilla on merkitystä konsernitilinpäätöksen kannalta, esitetään kriittisten laskennallisten arvioiden ja harkinnan yhteydessä.

Konsernitilinpäätöksen tiedot esitetään miljoonina euroina, mikäli ei toisin ilmoiteta, joten yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on sovellettu samoja laskentaperiaatteita kuin vuositilinpäätöksessä 2016.

KONSERNIN KÄYTTÖÖNOTTAMAT UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT

1.1.2017 alkaneelle tilikaudelle voimaan tulleita standardeja, muutoksia tai tulkintoja, joilla olisi vaikutusta konsernin kirjanpitoikäntäntöihin, ei ole ollut.

VERTAILUKELPOISUUS

Vuodet 2017 ja 2016 ovat keskenään vertailukelpoisia.

TYTÄRYHTIÖIDEN YHDISTELY

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö HKScan Oyj:n tilinpäätöksen lisäksi tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöt ovat yhteisöjä, joissa konsernilla on määräysvalta. Konsernilla on määräysvalta yhteisössä, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa. Tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä lähtien, kun määräysvalta siirtyy konsernille. Yhdistely lopetetaan, kun määräysvalta lakkaa.

Liiketoimintojen yhdistämiset käsitellään hankintamenetelmällä. Tytäryhtiön hankinnasta maksettava vastike sisältää luovutetut varat, syntyneet velat aiemmille omistajille sekä konsernin liikkeeseen laskemat oman pääoman ehtoiset osuudet, kaikki käypiin arvoihinsa. Luovutettu vastike sisältää ehdollisesta vastikejärjestelystä johtuvan omaisuuserän tai velan käyvän arvon. Yksilöitävissä olevat liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut varat ja vastattaviksi otetut velat ja ehdolliset velat arvostetaan alun perin hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa kirjataan hankintakohtaisesti joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevien nettovarojen taseeseen merkityistä määristä.

Liikearvona kirjataan alun perin määrä, jolla luovutettu vastike ja määräysvallattomien omistajien osuuden käypä arvo yhteenlaskettuina ylittävät hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen nettomäärän. Jos vastike on pienempi kuin tytäryhtiön hankitun nettovarallisuuden käypä arvo, erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryhtiössä arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Tilikauden voiton jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään erillisessä tuloslaskelmassa sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Hankitun omistusosuuden kauppahinnan ja saadun nettovarallisuuden käyvän arvon välinen ero kirjataan suoraan konsernin omiin pääomiin. Määräysvallattomille omistajille myydyin osuuden luovutusvoitto tai -tappio kirjataan myös omaan pääomaan.

Kun konsernin määräysvalta lakkaa, jäljelle jäävä omistus arvostetaan määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon

ja kirjanpitoarvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Tämä käypä arvo toimii alkuperäisenä kirjanpitoarvona, kun jäljelle jäävää osuutta myöhemmin käsitellään osakkuusyrityksenä, yhteisytyksenä tai rahoitusvaroina. Lisäksi asianomaisesta yrityksestä aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjattuja määriä käsitellään ikään kuin konserni olisi suoraan luovuttanut niihin liittyvät varat ja velat. Tämä voi tarkoittaa, että aiemmin muihin laajan tuloksen eriin kirjatut määrät siirretään tulosvaikutteisiksi.

OSAKKUUSYRITYKSET

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mikä tavallisesti toteutuu, kun konserni omistaa 20-50 prosenttia yrityksen äänivallasta. Osakkuusyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Pääomaosuusmenetelmää sovellettaessa sijoitus kirjataan alun perin hankintamenon määrällisenä ja kirjanpitoarvoa lisätään tai vähennetään kirjaamalla sijoittajayrityksen osuus sijoituskohteen hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten veloitteiden täyttämiseen. Osakkuusyrityssijoitukset sisältävät niiden hankinnasta syntyneet liikearvot. Osakkuusyrityksiltä saadut osingot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty jäljempänä liitetietojen kohdassa 27. "Lähipiiriliiketoimet" mainitut osakkuusyritykset. Osuus osakkuusyritysten tuloksesta esitetään liikevoiton alapuolella.

Konsernin osuus osakkuusyrityksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Konsernin osakkuusyrityksillä ei ole ollut tällaisia eriä tilikausilla 2016-2017.

YHTEISYRITYKSET

Yhteisytytys on yritys, jossa konserni käyttää toisen osapuolen kanssa yhteistä määräysvaltaa. Yhteisytytykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Tarkemmat tiedot konserniin kuuluvien yritysten ja osakkuusyritysten sekä yhteisytytysten omistuksista esitetään jäljempänä liitetietojen kohdassa 27. "Lähipiiriliiketoimet".

ULKOMAANVALUUTTOJEN MUUNTAMINEN

Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kyseinen yritys pääasiallisesti toimii ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden ja ulkomaisen yhteisytytyksen varat ja velat muunnetaan euroiksi Euroopan keskuspankin vahvistamien tilinpäätöspäivän päätöskurssien mukaan. Tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi kauden keskikurssia käyttäen. Tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuntaminen eri kursseilla toisaalta tuloslaskelmassa ja laajassa tuloslaskelmassa ja toisaalta taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten tytärytytysten ja yhteisytytyksen hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan konsernin oman pääoman muuntoeroihin ja muutos laajan tuloksen eriin.

Konserniyhtiöt kirjaavat ulkomaanrahan määrälliset liiketapahtumat tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaanrahan määrälliset ostovelat ja myyntisaamiset, lainasaamiset sekä valuuttamäärälliset pankkitilit on muunnettu toimintavaluutan määrällisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Valuuttamäärällisten lainojen kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin liikevoiton alapuolelle. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät pääsääntöisesti vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla

vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioitun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Arvioitut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	25-50 vuotta
Rakennuksen koneet ja laitteet	8-12,5 vuotta
Koneet ja kalusto	2-10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävissä olevaksi. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyneet myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Normaalista kulumisesta johtuvat kunnossapito- ja korjauskustannukset kirjataan kuluksi syntymähetkellä. Merkittävät uudistus- ja parannusinvestoinnit aktivoidaan ja poistetaan niihin liittyvän päähyödykkeen jäljellä olevana taloudellisena vaikutusajana.

JULKISET AVUSTUKSET

Julkiset avustukset, esimerkiksi valtiolta tai EU:lta saadut aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset, on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennyksiksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että ne tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Sellaiset avustukset, jotka on saatu syntyneiden menojen korvauksiksi, tuloutetaan tuloslaskelmaan samalla, kun avustuksen kohteeseen liittyvät menot merkitään kuluksi. Tällaiset avustukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

LIKEARVO

Liikearvo syntyy tytäryhtiöiden tai liiketoimintojen hankinnasta ja kuvaa ylimenevää osaa vastikkeesta, joka luovutetaan konsernin osuudesta yksilöitävissä olevien nettovarojen nettomääräisestä käyvästä arvosta, hankinnan kohteen veloista ja ehdollisista veloista, sekä hankinnan kohteen määräysvallattomien omistajien osuuden käypää arvoa.

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittu liikearvo kohdistetaan arvonalentumista varten kullekin niistä rahavirtaa tuottavista yksiköistä tai yksikköryhmistä, joiden odotetaan hyötyvän yhdistämisen synergiaa. Kukin yksikkö tai yksikköryhmä, johon liikearvo kohdistetaan, edustaa alinta tasoa siitä yksiköstä, jonka tasolla liikearvoa seurataan sisäisen hallinnan vuoksi. Liikearvoa seurataan segmenttitasolla.

Liikearvon alentumista koskevat tarkistukset suoritetaan vuosittain tai useammin, jos tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat mahdolliseen arvon alentumiseen. Liikearvon kirjanpitoarvoa verrataan kerrytettävissä olevaan rahamäärään, joka on käyttöarvosta ja käyvästä arvosta suurempi, vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla. Arvon alentuminen kirjataan välittömästi kuluksi, eikä tätä myöhemmin peruuteta.

Liikearvoista ja muista taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä ei kirjata säännönmukaisia poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, tai jos kyseessä on osakkuusyritys, liikearvo sisältyy kyseisen

osakkuusyrityksen hankintameno. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla. Arvonalentumistappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumisia ei peruuteta. Ks. kohdat "Arvonalentumiset" ja "Arvonalentumistestaus".

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimus- ja kehittämismenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä, ja ne sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

MUUT AINEETTOMAT OIKEUDET JA HYÖDYKKEET

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yrityksen hyväksi. Aineettomiin oikeuksiin kuuluvat tavaramerkit ja patentit, muihin aineettomiin hyödykkeisiin mm. ohjelmistolisenssit. Patentit ja ohjelmistolisenssit merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintameno ja poistetaan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, joka vaihtelee viidestä kymmeneen vuoteen. Rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä ei poisteta.

Tavaramerkkien taloudelliset vaikutusajat on arvioitu rajoittamattomiksi. Tavaramerkkien vahva tunnettuus ja tehdyt analyysit tukevat johdon käsitystä siitä, että tavaramerkit vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

RAHOITUSVAROIHIN KUULUMATTOMIEN OMAISUUSERIEN ARVON ALENTUMINEN

Taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomia ja käyttöönnottomattomia aineettomia hyödykkeitä ei poisteta, ja niiden arvon alentuminen testataan vuosittain. Hyödykkeet, joihin kohdistuu poistoja, tarkistetaan arvon alentumisen varalta silloin, kun tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat siihen, että kirjanpidollinen arvo ei ole kerrytettävissä. Arvonalentumistappioksi kirjataan se määrä, jolla omaisuuserän kirjanpidollinen arvo ylittää sen kerrytettävissä olevan rahamäärän. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käyvästä arvosta, luovutuksesta johtuvilla menoilla vähennettynä, ja käyttöarvosta suurempi. Arvon alentumisen arviointia varten omaisuuserät ryhmitellään alimmille tasoille, joilla on itsenäisiä rahavirtoja (rahavirtaa tuottavat yksiköt). Rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien (muut kuin liikearvo) aiemmat arvon alentumiset tarkistetaan mahdollisen peruuttamisen varalta kunakin raportointipäivänä.

Katso "Kriittiset laskennalliset arviot ja harkinta" ja "[Liikearvo](#)".

VAIHTO-OMAISUUS

Raaka-aineet arvostetaan painotetulla keskihinnalla. Valmiiden tuotteiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno koostuu raaka-aineista, välittömästi työsuorituksesta johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä johdonmukaisesti kohdennetusta osuudesta valmistuksen muuttuvia ja kiinteitä yleismenoja. Hankintameno määrittämiseen käytetään standardikustannuslaskentaa. Standardikustannukset tarkistetaan säännöllisesti ja muutetaan tarvittaessa. Nettorealisointiarvo on arvioitu myyntihinta tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä valmistus- ja myyntikustannuksilla.

Vaihto-omaisuus esitetään epäkurantti ja hitaasti liikkuva vaihto-omaisuus vähennettynä. Varaus tehdään ja vastaava veloitus viedään sen kauden voittoon tai tappioon, jonka kuluessa tappio epäkuranttiutta koskevan arvioinnin ja siihen liittyvien tekijöiden perusteella syntyi.

BIOLOGINEN OMAISUUS

Biologiset hyödykkeet, HKScan-konsernin osalta elävät eläimet, on taseessa arvostettu käypiin arvoihin vähennettynä

arvioiduilla myyntiin liittyvillä menoilla. Konsernin elävät teuraseläimet on arvostettu markkinahintaperusteisesti. Teuraseläimiä tuottavat eläimet (emakot, karjut, emokanat) on arvostettu hankintamenoon, josta on vähennetty eläinten ikääntymisestä aiheutuva käyttöarvon alenemista vastaava kustannus. Tuottaville eläimille ei ole olemassa markkinahintaa.

Biologiset hyödykkeet sisältyvät taseessa vaihto-omaisuuteen ja muutokset käyvässä arvossa sisältyvät tuloslaskelmassa raaka-ainekustannuksiin.

VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen sopimuksen syntymisajankohdan käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai vuokra-ajan kuluessa sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että kullakin kaudella jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Muuttuvat vuokrat kirjataan niiden kausien kuluksi, joiden aikana ne toteutuvat. Vuokravelvoitteet sisältyvät rahoitusvelkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät olennaisilta osin vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluiksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Silloin, kun vuokrasopimus sisältää sekä maa-alueita että rakennuksia koskevia osuuksia, arvioidaan kunkin osuuden luokittelu rahoitusleasingsopimukseksi tai muuksi vuokrasopimukseksi erikseen. Silloin kun on tarpeellista luokitella ja määrittää kirjanpitoa varten maa-alueen ja rakennuksen osuus vuokrasopimuksesta, kohdistetaan vähimmäisvuokrat (jotka sisältävät mahdolliset kerralla suoritettavat etukäteismaksut) maa-alueen ja rakennuksen vuokraoikeuksien sopimuksen syntymisajankohdan käypien arvojen suhteessa.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingsopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisina. Saaminen kirjataan alun perin vuokrasopimuksen nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusajana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot merkitään tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

JÄRJESTELYT, JOTKA VOIVAT SISÄLTÄÄ VUOKRASOPIMUKSEN

Järjestelyn alkaessa konserni määrittelee järjestelyn tosiasiallisen sisällön perusteella, onko kyseinen järjestely vuokrasopimus tai sisältääkö se sellaisen. Vuokrasopimus on olemassa, jos seuraavat ehdot täyttyvät: Järjestelyn toteutuminen riippuu tietyn hyödykkeen tai tiettyjen hyödykkeiden käyttämisestä ja järjestely tuottaa oikeuden käyttää hyödykettä.

Jos järjestely sisältää vuokrasopimuksen, vuokrasopimusosuuteen sovelletaan IAS 17:n vaatimuksia. Järjestelyn muihin osatekijöihin sovelletaan niitä koskevien IFRS-standardien säännöksiä.

TYÖSUHDE-ETUUDET

ELÄKEVELVOITTEET

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuus pohjaisiksi ja maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia eläkejärjestelyitä.

Konserniyhtiöiden suomalaisen henkilöstön lakisääteinen eläketurva on hoidettu eläkevakuutuksilla. Ulkomaisen henkilöstön eläkejärjestelyt on hoidettu paikallisen käytännön mukaisesti.

Maksupohjaisissa järjestelyissä, joita suomalainen TyEL-järjestelmä ja ruotsalainen ITP-plan ovat, konsernin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, johon maksusuoritus liittyy.

Etuus pohjaisessa järjestelyssä tyypillisesti määritellään eläke-etuus, jonka työntekijä saa eläkkeelle jäädessään, ja etuuden määrä riippuu yleensä yhdestä tai useammasta tekijästä, kuten iästä, palvelusvuosista ja palkkatasosta.

Etuus pohjaisista eläkejärjestelyistä merkitään taseeseen velaksi velvoitteen raportointikauden päättämispäivän nykyarvo, josta vähennetään järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Etuus pohjaisista järjestelyistä johtuvan velvoitteen määrä perustuu riippumattomien vakuutusmatemaatikkojen vuosittaisiin laskelmiin, joissa käytetään ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (projected unit credit method). Velvoitteen nykyarvo määritetään diskonttaamalla arvioidut vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen korkoa. Lainat, joiden korkoa käytetään, on laskettu liikkeeseen samassa valuutassa kuin maksettavat etuudet ja erääntyvät suunnilleen samaan aikaan kuin vastaava eläkevelvoite. Maissa, joissa tällaisille joukkovelkakirjalainoille ei ole syviä markkinoita, käytetään valtion joukkolainojen markkinakorkoja.

Etuus pohjaisesta järjestelystä aiheutuva kauden työsuoritukseen perustuva meno merkitään tuloslaskelmaan henkilöstökuluihin, ellei sitä sisällytetä jonkin omaisuuserän hankintamenuon, ja sen määrä vastaa etuus pohjaisen velvoitteen muutosta, joka johtuu kyseisen kauden työsuorituksesta, järjestelyjen supistamisista ja velvoitteiden täyttämisestä.

Aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Nettokorko lasketaan etuus pohjaisen velvoitteen ja järjestelyyn kuuluvien varojen nettomäärälle diskonttauskorkoa käyttäen. Se sisältyy tuloslaskelmassa työsuhde-etuuksista aiheutuneisiin kuluihin.

Kokemusperusteisista tarkistuksista ja vakuutusmatemaattisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman hyvitykseksi tai veloituksiksi sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ

IFRS2:n mukaan osakeperusteiset kannustinjärjestelmät tulee arvostaa käypään arvoon myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Jos osakepalkkio maksetaan osakkeiden ja rahan yhdistelmänä, jakautuu palkkion käyvän arvon määrittäminen IFRS 2 -standardin mukaisesti kahteen osaan: osakkeina selvitettävään ja rahana selvitettävään osuuteen. Osakkeina selvitettävä osuus kirjataan omaan pääomaan ja käteisenä selvitettävä maksu vieraaseen pääomaan. Osakkeina selvitettävän osuuden käypä arvo on palkkion myöntämishetkellä yhtiön osakkeen kurssi vähennettynä odotetuilla osingoilla. Osakeomistusvelvoite on ansaintajaksolla huomioitu vähentämällä käyvästä arvosta lisäksi osakeostosta aiheutunut laskennallinen rahoituskulu. Rahana selvitettävän osuuden käypää arvoa tarkistetaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä osakepalkkion maksu hetken asti.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta. Konsernin jatkuvaan toimintaan liittyvistä menoista ei kirjata varausta.

Ympäristövelvoitteista kirjataan varaus silloin, kun konsernilla on ympäristölainsäädännön ja konsernin ympäristövastuuperiaatteiden perusteella velvoite, joka liittyy tuotantolaitoksen käytöstä poistamiseen, ympäristövahingon korjaamiseen tai laitteiston paikasta toiseen siirtämiseen.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Tuloslaskelman verokulu muodostuu tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin yhtiön kotipaikan verolainsäädännön perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetken tai arvioidun veronmaksuhetken verokannan mukaisesti. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät johdannaissopimusten käypään arvoon arvostamisesta, etuusperusteisista eläkejärjestelyistä, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja hankintojen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin arvostuksista. Verotuksessa vähennyskelvottomasta liikearvosta ei kirjata laskennallista veroa.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä raportointikauden päättymispäivään mennessä säädettyjä verokantoja tai verokantoja, jotka on käytännössä hyväksytty raportointikauden päättymispäivään mennessä.

Baltian konserniyritysten voittovaroihin liittyvää laskennallista verovelkaa ei ole kirjattu, koska varoilla on turvattu ulkomaisten yritysten omat investointitarpeet. Emoyhtiöllä on määräysvalta Baltian tytäryritysten osingonjakopolitiikkaan, ja kyseisiä voittovaroja ei ole suunniteltu jaettavan ennakoitavassa tulevaisuudessa.

TULOUTUSPERIAATTEET

Liikevaihtona esitetään tuotteiden ja palveluiden myynnistä saadut tuotot käypään arvoon arvostettuina välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla oikaistuina.

MYDYT TAVARAT JA TUOTETUT PALVELUT

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Palvelujen tuotot kirjataan sille tilikaudelle, jolla palvelu suoritetaan.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAKSI LUOKITELLUT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät luokitellaan myytävänä oleviksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Ne esitetään kirjanpitoarvoonsa tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi.

Lopetettu toiminto on konsernin olennainen osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Lopetettujen toimintojen voitto esitetään omana eränäan muissa laajan tuloslaskelman erissä.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

RAHOITUSVARAT

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella, ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan selvityspäivänä lukuun ottamatta johdannaisia ja spot-kauppoja, jotka kirjataan kaupantekopäivän mukaan. Kaupantekopäivä on päivä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Selvityspäivä puolestaan on päivä, jolloin rahoitusvara luovutetaan toiselle osapuolelle tai vastaavasti rahoitusvara vastaanotetaan. Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviltä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään luokitellaan sellaiset rahoitusvaroihin kuuluvat erät, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai jotka luokitellaan alkuperäinen kirjaamisen tapahtuessa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi (käyvän arvon vaihtoehdon soveltaminen). Luokittelua voidaan muuttaa vain harvinaisissa erityistilanteissa. Jälkimmäiseen ryhmään luokitellaan sellaiset rahoitusvarat, joita hallinnoidaan käyvän arvon perusteella, tai rahoitusvaroihin kuuluvat erät, joihin liittyy yksi tai useampi kytketty johdannainen, jotka muuttavat sopimuksen rahavirtoja merkittävästi, jolloin koko yhdistelmäinstrumentti arvostetaan käypään arvoon. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat on hankittu pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisvarat sekä 12 kuukauden kuluessa erääntyvät rahoitusvarat sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmän erät on arvostettu käypään arvoon, joka perustuu raportointikauden päättämispäivänä noteerattuun markkinahintaan. Arvostettaessa johdannaisia ja muita rahoitusinstrumentteja, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteina, konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvonmääritysmenetelmiä sekä vastaisten rahavirtojen diskontattuja arvoja. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokittele myytävissä oleviksi. Nämä ovat esimerkiksi myyntisaamisia ja muita konsernin saamisia. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua.

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan raportointikauden päättämispäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Myytävissä olevat rahoitusvarat voivat koostua osakkeista ja korollisista sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon, tai milloin käypä arvo ei ole määritettävissä luotettavasti, hankintameno. Sijoituksen käypä arvo määritetään sijoituksen ostokurssin perusteella. Mikäli myytävissä oleville rahoitusvaroilta ei ole noteerattuja kurseja, konserni soveltaa niiden arvostukseen erilaisia arvostusmenetelmiä. Näitä ovat esimerkiksi viimeaikaiset riippumattomien tahojen väliset kaupat, diskontatut rahavirrat tai muiden samankaltaisten instrumenttien arvostukset. Tässä hyödynnetään yleensä markkinoilta saatuja tietoja ja mahdollisimman vähän konsernin itsensä määrittelemiä osatekijöitä.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman erään Muut rahastot sisältyvässä käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Myytävissä olevien sijoitusten korkotuotot kirjataan rahoitustuottoihin käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista, jotka ovat helposti vaihdettavissa etukäteen tiedossa olevaan määrään käteisvaroja ja joiden arvomuutosten riski on vähäinen. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Konsernitileihin liittyvät luottotilit sisältyvät lyhytaikaisiin rahoitusvelkoihin ja ne on esitetty netotettuina, sillä konsernilla on sopimukseen perustuva laillinen kuittausoikeus, jonka mukaan se voi kuitata velkojalle suoritettavan määrän kokonaan tai osaksi tai muutoin eliminoida sen.

RAHOITUSVAROJEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys, maksujen laiminlyönti tai maksusuorituksen viivästyminen yli 90 päivää ovat näyttöä myyntisaamisen arvonalentumisesta. Tulosvaikutteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä kaudella ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, kirjattu tappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

RAHOITUSVELAT

Konsernin rahoitusvelat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat ja jaksotettuun hankintamenoon arvostetut muut rahoitusvelat.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat arvostetaan alun perin ja myöhemmin käypään arvoon samoilla periaatteilla kuin vastaavat rahoitusvarat. Johdannaisvelat sisältyvät tähän ryhmään. Muut rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon, ja transaktiomenot sisällytetään alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat, lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä.

Ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenoa silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti. Esitettyjen tilikausien aikana konsernilla ei ole ollut ehdot täyttäviä investointeja.

Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluiksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainasitoumuksiin liittyvistä järjestelypalkkioista kirjataan transaktiomenoiksi todennäköisen nostomäärän mukainen suhteellinen osuus. Järjestelypalkkiot kirjataan taseeseen, kunnes laina nostetaan. Lainan noston yhteydessä lainasitoumuksiin liittyvä järjestelypalkkio merkitään osaksi transaktiokuluja. Siltä osin kuin on todennäköistä, että lainasitoumusta ei tulla nostamaan, järjestelypalkkio kirjataan ennakkomaksuksi maksuvalmiuteen liittyvästä palvelusta ja jaksotetaan kuluksi lainasitoumuksen ajanjaksolle.

JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

Johdannaissopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jona konsernista tulee sopimusosapuoli, ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvonmuutosten tulosvaikutukset esitetään yhteneväisesti suojatun erän kanssa. Kun johdannaissopimuksia solmitaan, konserni käsittelee ne korkoriskin kyseessä ollessa rahavirran suojauksina, ennakoitun erittäin todennäköisen liiketoimen rahavirran suojauksina tai johdannaissopimuksina, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä. Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suhteen sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Konserni dokumentoi ja arvioi suojausta aloitettaessa ja vähintään jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä suojaussuhteiden tehokkuuden tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset.

RAHAVIRRAN SUOJAUKSET

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaissinstrumenttien tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa (sisältyy erään Käyvän arvon rahasto ja muut rahastot). Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehoton osuus merkitään rahoitustuottoihin tai -kuluihin (korkojohdannaiset) tai liiketoiminnan muihin kuluihin (hyödykejohdannaiset).

Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai se myydään tai kun suojauslaskennan soveltamisedellytykset eivät enää täyty, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu. Jos ennakoitun suojatun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan kuitenkin välittömästi tulosvaikutteisesti.

MUUT SUOJAUSINSTRUMENTIT, JOIHIN EI SOVELLETA SUOJAUSLASKENTAA

Siiä huolimatta, että eräät suojaussuhteet täyttävät konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset, niihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Valuutariskiä suojaavat johdannaiset kuuluvat tähän ryhmään. Kaupallisia virtoja suojaavien valuuttatermiinien käyvän arvon muutokset kirjataan konsernin noudattaman kirjaustavan mukaisesti liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin, ja rahoituseriä suojaavien valuuttatermiinien arvon muutokset tuloslaskelmaan rahoituksen kurssivoittoihin ja -tappioihin. Taseessa ulkomaan valuutan määräisiin myyntisaamisiin ja ostovelkoihin liittyvät johdannaiset esitetään muissa lyhytaikaisissa saamisissa tai veloissa.

Suojausrahaston muutokset on esitetty liitetiedossa 19. "[Omaa pääomaa koskevat liitetiedot](#)" kohdassa "Arvonmuutosrahasto".

KYTKETYT JOHDANNAISET

Kytkeytyä johdannaisia sisältyy sellaisiin sitoviin kaupallisiin sopimuksiin, jotka on määritetty valuutassa, joka ei ole kummankaan sopimusosapuolen toimintavaluutta ja jota ei yleisesti käytetä siinä taloudellisessa ympäristössä, jossa liiketoimi toteutuu. Tällaiset johdannaiset ovat yleensä valuuttatermiinejä. Esitettyjen tilikausien aikana konsernilla ei ole ollut kytkeytyä johdannaisia.

OMA PÄÄOMA

Osakepääomana esitetään yhtiön kaikki osakkeet. Jos yhtiö hankkii takaisin omia osakkeitaan, näiden hankinta vähennetään omasta pääomasta.

OSINKO

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa ei ole vähennetty jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen

yhtiökokouksen hyväksyntää.

LIIKEVOITTO

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määrittänyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot ja vähennetään ostokulut ja työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut tuloslaskelman erät esitetään liikevoiton alapuolella.

Merkittävät luovutusvoitot ja -tappiot, lopetettujen toimintojen arvon alentumiset ja kirjaamiset, toimintojen uudelleenorganisoinnit tai merkittävät tuomioistuimen päätöksen tai ratkaisun perusteella maksetut vertailukelpoisuuteen vaikuttaviksi eriksi kirjatut korvaukset tai sakot sekä vertailukelpoinen liikevoitto voidaan tarvittaessa esittää erillisenä osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöstiedotteissa.

KRIITTISET LASKENNALLISET ARVIOT JA HARKINTA

Tilinpäätöksen laadinta edellyttää johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksen sisältöön, sekä johdon harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Tärkeimmillä arvioilla on vaikutusta mahdolliseen liikearvon ja muiden omaisuuserien arvon alentumiseen sekä varauksiin. Toteutunut tulos voi poiketa näistä arvioista.

Tilinpäätöstä laadittaessa tehtävät arviot perustuvat johdon parhaaseen harkintaan tilinpäätöspäivänä. Arviot perustuvat menneitä kausia koskevaan kehitykseen sekä tulevaisuutta koskeviin todennäköisimmiksi katsottuihin oletuksiin tilinpäätöspäivänä. Oletukset liittyvät konsernin taloudellisen toimintaympäristön odotettavissa olevaan kehitykseen suhteessa myyntiin ja hankintamenotasoihin. Arvioita ja harkintaan perustuvia ratkaisuja tarkastellaan säännöllisesti.

Tärkeimmät alueet, joiden kohdalla on käytetty arvioita ja oletuksia, esitetään alla.

Johdon tekemät, konserniyhtiöiden tulevien tilikausien veronalaista tuloa koskevat oletukset huomioidaan kirjattujen laskennallisten verosaamisten määrää arvioidessa.

LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMISESSÄ HANKITUN VARALLISUUDEN KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitun varallisuuden käypää arvoa määrittäessään johto käyttää mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevia markkina-arvoja. Kun tämä ei ole mahdollista, arvostaminen perustuu pääasiassa varallisuuserän aiempaan tuottoon ja sen aiottuun käyttöön liiketoiminnassa. Aineettoman oikeuden käypään arvoon arvostaminen on edellyttänyt johdolta arvioita vastaisista rahavirroista. Arvostamiset perustuvat diskontattuihin rahavirtoihin sekä arvioituihin luovutus- ja takaisinostohintoihin ja edellyttävät johdolta arvioita ja oletuksia omaisuuserien tulevasta käytöstä ja vaikutuksesta yhtiön taloudelliseen asemaan. Muutokset liiketoiminnan painopisteissä ja suunnassa voivat johtaa muutoksiin alkuperäisessä arvostuksessa.

Lisäksi sekä aineettomat että aineelliset hyödykkeet tarkistetaan mahdollisen arvon alentumisen varalta vähintään kunakin tilinpäätöspäivänä.

ARVONALENTUMISTESTAUS

Konserni testaa mahdollisen liikearvon arvonalentumisen vuosittain. Rahavirtoja tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät määritetään käyttöarvoon perustuvilla laskelmilla. Näiden laskelmien tekeminen edellyttää arvioiden käyttöä. Vaikka käytetyt oletukset ovat johdon mielestä asianmukaisia, arvioidut kerrytettävissä olevat rahamäärät saattavat poiketa merkittävästi toteutuneesta.

Arvonalentumislaskelmassa käytettyihin oletuksiin liittyy johdon harkintaa, joka koskee eri tekijöiden kehityksen arviointia. Herkkyysanalyysi korostaa sitä, että tuoton kasvuun liittyvät tekijät ovat laskelmissa käytettyjen menetelmien,

oletuksien ja arvioiden keskeisimpiä epävarmuuden lähteitä. Tämä herkkyyks perustuu edellä mainittujen tekijöiden tulevan kehityksen arvioimisen vaikeuteen.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTAMINEN

Johdon periaatteena on kirjata hitaasti liikkuvalla ja vanhentuneelle vaihto-omaisuudelle arvonalentumistappio, joka perustuu johdon parhaaseen arviointiin konsernin omistuksessa tilinpäätöspäivänä mahdollisesti olevasta käyttökelvottomasta vaihto-omaisuudesta. Konsernilla on johdon hyväksymä vaihto-omaisuuden arvostamispolitiikka. Johdon arviot perustuvat johdonmukaiseen ja jatkuvaan seurantaan ja arviointiin. Myös biologisten hyödykkeiden käypä arvo sisältää johdon harkintaa.

UUDEN JA UUDISTETUN IFRS-NORMISTON SOVELTAMINEN

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita konserni ei ole vielä soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

IFRS 9 "Rahoitusinstrumentit" käsittelee rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua, arvostamista ja kirjaamista. IFRS 9 julkaistiin kokonaisuudessaan heinäkuussa 2014. Se korvaa rahoitusinstrumenttien luokittelua ja arvostamista koskevat osuudet IAS 39:stä. IFRS 9:ssä on säilytetty useita arvostusmalleja, mutta niitä on yksinkertaistettu. Rahoitusvarat on sen mukaan luokiteltava kolmeen pääryhmään: jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat. Luokittelu riippuu yrityksen liiketoimintamallista sekä kyseisten rahoitusvarojen rahavirtojen ominaispiirteistä. Sijoitukset oman pääoman ehtoihin instrumentteihin on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mutta alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä voidaan tehdä peruuttamaton valinta menettelystä, jonka mukaan käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin eikä niitä myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi. Arvonalentumisten osalta on otettu käyttöön odotettuihin luottotappioihin perustuva malli, joka korvaa IAS 39:n mukaisen toteutuneisiin tappioihin perustuvan mallin. Suojauksen tehokkuuteen liittyviä vaatimuksia on IFRS 9:ssä helpotettu poistamalla selkeisiin rajoihin perustuva tehokkuustestaus. Nyt edellytetään taloudellista suhdetta suojauskohteen ja suojausinstrumentin välille ja samaa "suojausastetta" kuin mitä yrityksen johto tosiasiallisesti käyttää riskienhallinnassa. Dokumentaatiota vaaditaan edelleen, mutta se poikkeaa IAS 39:n mukaisesta. Standardia on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardi on hyväksytty EU:ssa. IFRS 9:n mukaan joukkovelkakirjalainan modifiointikulut vuodelta 2017, jotka on käsitelty efektiivisen koron menetelmällä, kirjataan kuluksi. Tämä johtaa 1,0 miljoonan euron vähennykseen kertyneissä voittovaroissa, 1,2 miljoonan euron lisäykseen korollisissa veloissa ja 0,2 miljoonan euron vähennykseen laskennallisessa verovelassa avaaavassa taseessa 1.1.2018. Uudella luottotappioiden laskentamallilla ei ole olennaista vaikutusta.

IFRS 15:ssä "Myyntituotot asiakassopimuksista" käsitellään tulouttamista sekä määritetään periaatteet, joiden mukaan tilinpäätöksessä esitetään käyttäjien kannalta hyödyllistä tietoa asiakassopimuksiin perustuvien myyntituottojen luonteesta, määrästä ja epävarmuudesta sekä myyntituottoihin liittyvistä rahavirroista. Myyntituotto kirjataan, kun asiakas saa määräysvallan tavaraan tai palveluun ja näin pystyy ohjaamaan sen käyttöä ja saamaan siitä koituvan hyödyn. Standardi korvaa IAS 18:n "Tuotot" ja IAS 11:n "Pitkäaikaishankkeet" sekä niihin liittyvät tulkinnat. Standardia on sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Standardi on hyväksytty EU:ssa. IFRS 15:een liittyen myyntisopimuksia asiakkaiden kanssa on arvioitu 5 vaiheisen mallin mukaisesti. Arvioinnin perusteella myynnin tuloutukseen ei tule olennaista muutosta.

IFRS 16 "Vuokrasopimukset" tulee korvaamaan IAS 17 ohjeistuksen koskien vuokrasopimuksia. IFRS 16 määrittää periaatteet, joilla vuokrasopimusten osapuolet kirjaavat, arvostavat ja esittävät tietoja vuokrasopimuksista. Standardia on sovellettava 1.1.2019 alkaen ja konserni ottaa sen käyttöön silloin. IFRS 16:n mukaan vuokralle ottajan on kirjattava taseeseen varat ja velat sekä tuloslaskelmaan poistot ja rahoituskustannus kaikista yli 12 kuukauden vuokrasopimuksista. Uudella standardilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta tulokseen ennen veroja. Varojen ja korollisten velkojen odotetaan kasvavan 30-40 miljoonaa euroa nykyisillä vuokrasopimuksilla. Muutokset vuokrasopimuksissa voivat muuttaa tätä summaa. Standardi on hyväksytty EU:ssa.

Millään muulla jo julkaistulla mutta ei vielä voimassa olevalla IFRS-standardilla tai IFRIC-tulkinnalla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernille.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1. TOIMINTASEGMENTIT

Konsernin operatiivisesta toiminnasta vastaa konsernin toimitusjohtaja konsernin johtoryhmän avustamana. Toimintasegmentit on määritelty niiden raporttien perusteella, joita konsernin johtoryhmä käyttää resurssien jakamiseen ja tuloksellisuuden arviointiin.

Konsernin johtoryhmä seuraa liiketoimintaa maantieteellisesti. Maantieteellisesti katsottuna johto arvioi tulosta Ruotsissa, Suomessa, Tanskassa ja Baltiassa.

Kaikki maantieteelliset segmentit valmistavat, myyvät ja markkinoivat lihatuotteita ja -valmisteita sekä valmisruokia.

Segmenttien liikevaihto ja liikevoitto eivät sisällä sisäistä myyntiä ja katetta. Segmentit raportoivat ulkoista myyntiä ja ulkoisen myynnin kustannuksia.

Segmenttien varat ja velat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, jotka ovat suoraan tai perustellusti kohdistettavissa ao. segmentin liiketoimintaan. Segmentin varoihin on laskettu aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, osuudet osakkuusyhtiöissä, vaihto-omaisuus ja korottomat saamiset. Segmentin velkoihin sisältyvät lyhytaikaiset, korottomat velat. Kohdistamattomat erät sisältävät rahoitus- ja veroeriä sekä koko konsernille yhteisiä eriä.

Vuosi 2017	Toiminta-				Toiminta- segmentit yhteensä	Konserni- hallinto	Elimi- noinnit	Kohdista- mattomat	Konserni yhteensä
	Ruotsin toiminnot	Suomen toiminnot	Tanskan toiminnot	Baltian toiminnot					
TULOSLASKELMATIEDOT									
Liikevaihto	759,4	742,2	147,8	158,7	1 808,1	-	-	-	1 808,1
Liikevoitto	5,4	-16,5	-13,9	4,4	-20,6	-19,7	-	-	-40,3
Osuus osakkuusyriyten tuloksesta	-0,2	2,4	-0,5	-	1,7	-	-	-	1,7
Rahoitustuotot ja -kulut								-10,6	-10,6
Tuloverot								6,8	6,8
Tilikauden tulos, jatkuvat toiminnot									-42,4

TASETIEDOT

Segmentin varat	239,4	404,4	66,7	141,2	851,7	62,4	-32,5	-	881,6
Osuudet osakkuusyrietyksissä	3,8	15,5	3,2	-	22,5	-	-	-	22,5
Kohdistamattomat varat	-	-	-	-	-	-	-	48,6	48,6
Varat yhteensä	243,1	420,0	69,9	141,2	874,2	62,4	-32,5	48,6	952,7

Segmentin velat	106,8	154,8	17,6	20,8	300,0	13,5	-7,1	-	306,3
Kohdistamattomat velat	-	-	-	-	-	-	-	295,3	295,3
Velat yhteensä	106,8	154,8	17,6	20,8	300,0	13,5	-7,1	295,3	601,6

MUUT TIEDOT

Liikevaihto, tavarat	759,0	740,8	147,8	158,6	1 806,2	-	-	-	1 806,2
Liikevaihto, palvelut	0,3	1,4	-	0,1	1,8	-	-	-	1,8
Investoinnit	13,7	96,9	1,3	10,0	122,0	3,5	-	-	125,5
Poistot	-11,2	-24,8	-8,9	-9,4	-54,3	-0,9	-	-	-55,2
Arvon alentumiset	-	-4,2	-10,1	-	-14,3	-	-	-	-14,3
Liikearvot	30,4	19,8	0,0	22,2	72,4	-	-	-	72,4
Rahavirta ilman rahoituskuluja	18,1	-56,0	0,8	4,4	-32,6	-17,0	-	-	-49,6

**Rahavirta ilman
rahoituskuluja, täsmäytys
konserni yhteensä**

Liiketoiminnan rahavirta									45,7
Rahoituserät (-)									10,6
Investointien rahavirta									-104,0
Myönnetyt lainat ja lainasaamisten takaisinmaksut (-)									-1,9
Rahavirta ilman rahoituskuluja									-49,6

Vuosi 2016					Toiminta-	Konserni- hallinto	Elimi- noinnit	Kohdista- mattomat	Konserni yhteensä
	Ruotsin toiminnot	Suomen toiminnot	Tanskan toiminnot	Baltian toiminnot	segmentit yhteensä				
TULOSLASKELMATIEDOT									
Liikevaihto	790,8	774,9	149,5	157,7	1 872,9	-	-	-	1 872,9
Liikevoitto	9,5	15,3	-6,6	6,2	24,3	-14,7	-	-	9,7
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-0,5	0,4	-	-	-0,1	-	-	-	-0,1
Rahoitustuotot ja -kulut								-8,7	-8,7
Tuloverot								-4,4	-4,4
Tilikauden tulos, jatkuvat toiminnot									-3,6

TASETIEDOT

Segmentin varat	240,5	346,0	84,2	137,2	807,9	47,9	-64,7	-	791,1
Osuudet osakkuusyrietyksissä	4,3	14,0	3,7	-	22,0	0,1	-	-	22,2
Kohdistamattomat varat	-	-	-	-	-	-	-	41,5	41,5
Varat yhteensä	244,8	360,1	87,9	137,2	830,0	48,0	-64,7	41,5	854,8

Segmentin velat	100,0	155,3	17,9	19,7	293,0	10,2	-33,7	-	269,4
Kohdistamattomat velat	-	-	-	-	-	-	-	175,7	175,7
Velat yhteensä	100,0	155,3	17,9	19,7	293,0	10,2	-33,7	175,7	445,1

MUUT TIEDOT

Liikevaihto, tavarat	790,2	770,2	149,5	157,5	1 867,4	-	-	-	1 867,4
Liikevaihto, palvelut	0,7	4,7	-	0,2	5,6	-	-	-	5,6
Investoinnit	19,8	60,3	3,1	10,8	94,0	3,6	-	-	97,6
Poistot	-11,3	-24,6	-9,4	-8,9	-54,1	-0,4	-	-	-54,6
Arvon alentumiset	-0,4	-	-	-	-0,4	-	-	-	-0,4
Liikearvot	31,4	19,8	3,6	22,2	77,0	-	-	-	77,0
Rahavirta ilman rahoituskuluja	8,2	25,9	-0,8	6,7	40,1	-16,4	-	-	23,7

**Rahavirta ilman
rahoituskuluja, täsmäytys
konserni yhteensä**

Liiketoiminnan rahavirta									70,9
Rahoituserät (-)									6,9
Investointien rahavirta									-53,9
Myönnetyt lainat ja lainasaamisten takaisinmaksut (-)									-0,2
Rahavirta ilman rahoituskuluja									23,7

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

	2017	2016
Vuokratuotot	1,3	1,3
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	0,5	1,0
Valuuttajohdannaisten kurssivoitot	1,4	1,4
Vakuutuskorvaus	0,0	0,1
Julkiset avustukset	0,0	1,0
Liiketoiminnan muut tuotot	5,2	6,7
Liiketoiminnan muut tuotot	8,5	11,4

3. MATERIAALIT JA PALVELUT

	2017	2016
Ostot tilikauden aikana	-1 114,8	-1 148,2
Varastojen lisäys tai vähennys	-3,2	-4,2
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0
Aineet, tavarat, tarvikkeet	-1 118,0	-1 152,4
Ulkopuoliset palvelut	-153,3	-153,2
Materiaalit ja palvelut	-1 271,3	-1 305,7

4. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUNEET KULUT

	2017	2016
Palkat ja palkkiot	-254,8	-254,8
Osakepalkkiojärjestelmän kulut	0,0	-0,0
Eläkekulut, maksupohjaiset järjestelyt	-28,4	-28,6
Eläkekulut, etuusperusteiset järjestelyt	-2,2	-1,7
Eläkekulut yhteensä	-30,5	-30,3
Muut henkilösivukulut	-43,1	-41,4
Työsuhte-etuuksista aiheutuneet kulut	-328,4	-326,6
Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden saama kompensaatio:		
Lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	-3,1	-2,7
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	-0,4	-0,4
Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet	-0,7	-1,6
Osakeperusteiset maksut	0,0	-0,0
Johdon palkat, palkkiot ja etuudet	-4,2	-4,7
Henkilöstömäärä tilikauden aikana keskimäärin		
Toimihenkilöt	1 226	1 269
Työntekijät	6 066	6 050
Yhteensä	7 292	7 319

Hallituksen jäsenet	Palkat ja palkkiot	Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet
Mikko Nikula, puheenjohtaja	0,071	-
Marko Onnela, varapuheenjohtaja	0,030	-
Pirjo Väliaho	0,043	-
Per Olof Nyman, 6.4.2017 alkaen	0,020	-
Riitta Palomäki, 6.4.2017 alkaen	0,030	-
Tuomas Salusjärvi, 6.4.2017 alkaen	0,024	-
Henrik Treschow, 6.4.2017 asti	0,014	-
Teija Andersen, 6.4.2017 asti	0,013	-
Per Nilsson, 6.4.2017 asti	0,006	-
Veikko Kemppe, 6.4.2017 alkaen	0,016	-
Carl-Peter Thorwid, 6.4.2017 alkaen	0,019	-
Yhteensä	0,287	-
Toimitusjohtaja		
Jari Latvanen	0,677	0,130

Konsernin johtoryhmän suomalaisilla jäsenillä on maksuperusteinen lisäeläkevakuutus. Lisäeläkevakuutusmaksun suuruus on 20 prosenttia vakuutetun vuosipalkasta. Lisäeläkesopimusten mukainen eläkeikä on 63 vuotta.

OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ

Osakepalkkiojärjestelmä 2013

HKScanin hallitus on 19.12.2012 päättänyt ottaa käyttöön osakepalkkiojärjestelmän osana yhtiön avainhenkilöiden kannustus- ja sitouttamisjärjestelmää. Osakepalkkiojärjestelmä tarjoaa kohderyhmälle mahdollisuuden saada palkkiona HKScanin A-sarjan osakkeita kolmelta ansaintajaksolta, vuosilta 2013, 2014 ja 2015, niille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Hallitus päättää ansaintajakson alkaessa ansaintajaksolle asetettavista kriteereistä ja niille asetettavista tavoitteista. Lisäksi uudessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi kolmen vuoden ansaintajakso, kalenterivuodet 2013-2015. Palkkion saaminen tältä ansaintajaksolta edellyttää, että avainhenkilö ennestään omistaa tai hankkii yhtiön A-sarjan osakkeita hallituksen päättämän määrän.

Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2015 perustuu HKScan-konsernin osakekohtaiseen tulokseen (EPS) ja sijoitetun pääomaan tuottoon (ROCE).

Mahdolliset palkkiot ansaintajaksolta 2015 maksetaan vuonna 2018 osittain yhtiön A-sarjan osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta avainhenkilölle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

Osakepalkkiojärjestelmä 2016

HKScan Oyj:n hallitus hyväksyi 18.12.2015 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän konsernin avainhenkilöille vuodelle 2016. Uudessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi ansaintajakso, vuosi 2016. Järjestelmän mahdollinen

palkkio ansaintajaksolta perustuu HKScan-konsernin tulokseen ennen korkoja, veroja, poistoja ja kuoletuksia (EBITDA) sekä osakekohtaiseen tulokseen (EPS).

Palkkiot ansaintajaksolta maksetaan osittain yhtiön A-sarjan osakkeina ja osittain rahana seuraavasti: 50 prosenttia vuonna 2017 ja 50 prosenttia vuonna 2018. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta avainhenkilöille aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuuhde päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei makseta.

Palkkiojärjestelmän piiriin kuuluu 37 henkilöä. Ansaintajakson perusteella maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 366 000 HKScan Oyj:n A-sarjan osaketta sekä osakkeiden arvoa vastaava määrä rahaa.

Osakepalkkiojärjestelmä 2016:een liittyen ei makseta palkkioita, sillä asetettuja tavoitteita ei saavutettu.

Osakepalkkiojärjestelmä 2017-2019

HKScan Oyj:n hallitus hyväksyi 10.4.2017 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän konsernin avainhenkilöille vuodelle 2017. Uudessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi ansaintajakso, vuosi 2017. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta perustuu HKScan-konsernin sijoitetun pääoman tuottoon (ROCE) sekä osakekohtaiseen tulokseen (EPS).

Palkkiot ansaintajaksolta maksetaan osittain yhtiön A-sarjan osakkeina ja osittain rahana seuraavasti: 50 prosenttia vuonna 2018 ja 50 prosenttia vuonna 2019. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta avainhenkilöille aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli avainhenkilön työ- tai toimisuuhde päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei makseta.

Palkkiojärjestelmän piiriin kuuluu 28 henkilöä. Ansaintajakson perusteella maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 743 000 HKScan Oyj:n A-sarjan osaketta sisältäen rahana maksettavan osuuden.

Osakepalkkiojärjestelmän perustiedot ja tapahtumat on koottu seuraaviin taulukoihin.

OSAKEPOHJAISET KANNUSTIMET TILIKAUDELLA 1.1.-31.12.2017

Järjestelmä	Osakepalkkiojärjestelmä 2017		Osakepalkkiojärjestelmä 2016		Osakepalkkiojärjestelmä 2013	
	Ansaintajakso 2017, 2018 toimitus	Ansaintajakso 2017, 2019 toimitus	Ansaintajakso 2016, 2017 toimitus	Ansaintajakso 2016, 2018 toimitus	Ansaintajakso 2015	Yhteensä / Keskiarvo
Osakepalkkioita enintään, brutto kpl	371 500	371 500	366 000	366 000	451 000	1 926 000
Myöntämispäivä	8.6.2017	8.6.2017	16.6.2016	16.6.2016	10.2.2015	
Oikeuden syntyminen / maksu viimeistään, pvm	30.6.2018	31.3.2019	31.8.2017	31.3.2018	30.4.2018	
Maksimi juoksu-aika, vuotta	1	1,8	1,2	1,8	3,2	2,2
Jäljellä oleva juoksu-aika, vuotta	0,5	1,3	0,0	0,0	0,3	1,2
Oikeuden syntymisehdot	ROCE (70%), EPS (30%), Työssäolovelvoite	ROCE (70%), EPS (30%), Työssäolovelvoite	EBITDA (70%), EPS (30%), Työssäolovelvoite	EBITDA (70%), EPS (30%), Työssäolovelvoite	EPS (70%), ROCE-% (30%), Työssäolovelvoite	
Henkilöitä tilikauden päätyessä	23	23	0	0	10	
Maksutapa	Osakkeita ja rahaa	Osakkeita ja rahaa	Osakkeita ja rahaa	Osakkeita ja rahaa	Osakkeita ja rahaa	

Muutokset tilikauden aikana	Ansaintajakso 2017, 2018 toimitus	Ansaintajakso 2017, 2019 toimitus	Ansaintajakso 2016, 2017 toimitus	Ansaintajakso 2016, 2018 toimitus	Ansaintajakso 2015	Yhteensä
1.1.2017						
Myönnetyt palkkiot tilikauden alkaessa	0	0	261 000	261 000	53 770	575 770
Muutokset tilikauden aikana						
Myönnetyt	331 500	331 500	0	0	0	663 000
Menetettyt	53 000	53 000	0	0	28 979	134 979
Toteutetut	0	0	0	0	0	0
Rauenneet	0	0	261 000	261 000	0	522 000
31.12.2017						
Myönnetyt palkkiot tilikauden päätyessä	278 500	278 500	0	0	24 971	581 971

Tilikauden aikana myönnettyjen osakeperusteisten kannustimien hinnoittelu määritettiin seuraavien panosten mukaan, ja niillä oli seuraava vaikutus:

Tilikauden aikana myönnettyjen osakepalkkioiden arvostusparametrit

Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	3,21
Osakkeen kurssi tilikauden päättyessä, euroa	3,13
Juoksuaika, vuotta	1,5
Odotetut osingot (mikäli ei hyvitetä), euroa	0,00
Käypä arvo myöntämishetkellä yhteensä, euroa	2 128 230
Käypä arvo raportointihetkellä yhteensä, euroa	0

Osakepohjaisten kannustimien vaikutus tulokseen ja tauloudelliseen asemaan tilikauden aikana

Tilikauden kustannukset, osakepohjaiset maksut, euroa	-35 242
Omana pääomana kirjattava, euroa	-11 922
Osakepohjaisista maksuista aiheutuva velka tilikauden lopussa, euroa	39 377

5. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

	2017	2016
Suunnitelman mukaiset poistot	-55,2	-54,6
Arvonalentumiset	-14,3	-0,4
Yhteensä	-69,5	-55,0

0,7 miljoonan euron arvonalentuminen on kirjattu Suomessa liittyen Mellilän tuotantolaitoksen sulkemiseen.

3,4 miljoonan euron arvonalentuminen on kirjattu Suomessa liittyen Euran tuotantolaitoksen sulkemiseen.

10,1 miljoonan euron arvonalentuminen on kirjattu Tanskassa, jotta omaisuuserien kirja-arvo vastaa arvioitua tulosta tulevaisuudessa.

6. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

	2017	2016
Vuokrat	-13,9	-13,2
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	-0,1	-0,2
Tutkimus- ja kehitysmenot	-6,5	-6,6
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	-8,9	-11,7
Energia	-37,7	-35,4
Kunnossapito	-39,4	-38,1
Mainos-, markkinointi- ja edustuskulut	-20,6	-23,2
Palvelu-, tietohallinto- ja konttorikulut	-29,0	-25,5
Valuuttajohdannaisten kurssitappiot	-0,7	-1,1
Muut kulut	-31,0	-32,6
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-187,7	-187,5

TILINTARKASTUSPALKKIOT

Konsernin tilintarkastuspalkkiot sen riippumattomille tilintarkastajille esitetään alla olevassa taulukossa. Varsinaisen tilintarkastuksen tilintarkastusmenot liittyvät vuositilinpäätösten tarkastukseen ja niihin läheisesti liittyviin lainsäädännöllisiin toimintoihin. Tilintarkastuksen muita palkkioita ovat mm. verokonsultointi ja erityisjärjestelyissä avustaminen.

	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot	-0,5	-0,6
Veroneuvonta	-0,0	-0,0
Muut palkkiot	-0,8	-0,4
Tilintarkastusmenot yhteensä	-1,3	-1,0

PricewaterhouseCoopers Oy:lle maksettiin muista kuin tilintarkastukseen liittyvistä palveluista HKScan-konsernin yhtiöille yhteensä 17 tuhatta euroa tilikauden 2017 aikana. Palvelut sisälsivät varmennusta 6 tuhatta euroa, veroneuvontaa 5 tuhatta euroa sekä muita palveluita 6 tuhatta euroa.

7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot	2017	2016
Osinkotuotot	0,1	0,4
Korkotuotot		
Korkotuotot lainoista ja saamisista	1,8	1,9
Korkotuotot korkojohdannaisista	-	-
Muut rahoitustuotot	0,0	0,1
Yhteensä	2,0	2,3
Rahoituskulut		
Korkokulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista	-6,4	-5,9
Korkokulut korkojohdannaisista	-3,4	-3,9
Muut rahoituskulut		
Tehoton osuus, korkoriskin suojaus	-0,5	0,0
Lainasaamisten arvonalentuminen	-	-
Muut rahoituskulut	-1,8	-1,2
Kurssierot lainoista ja saamisista	-0,3	-1,4
Kurssierot johdannaisinstrumenteista	-0,1	1,3
Yhteensä	-12,6	-11,1
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-10,6	-8,7

8. TULOVEROT

Tuloverot	2017	2016
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-1,9	-1,4
Aikaisempien tilikausien verot	-0,0	0,1
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	8,6	-3,1
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	6,8	-4,4
Verokannan täsmäytys, kumulatiivinen		
Kirjanpidon voitto/tappio ennen veroja	-49,2	0,9
Laskennallinen vero emoyhtiön verokannalla	9,8	-0,2
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikk. verokantojen vaikutukset	0,7	0,7
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0,3	-0,2
Verovapaat tulot	0,0	0,2
Vähennyskelvottomat menot	-1,2	-0,0
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-	-
Tilikauden tappioista kirjaamaton vero	-3,3	-2,7
Aikaisempien tilikausien vero	-0,0	0,1
Aiempia tilikausia koskevat oikaisut	-0,0	-2,2
Verokannan muutoksen vaikutus	0,4	-0,0
Verokulu tuloslaskelmassa	6,8	-4,4

9. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2017	2016
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden voitto	-45,5	-5,4
Yhteensä	-45,5	-5,4
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo (1 000 kpl)	54 018	54 006
Laimennusvaikutuksella oikaistut ulkona olevat osakkeet, painotettu keskiarvo	54 018	54 006
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)	-0,84	-0,10
Laimennusvaikutuksella oikaistu tulos (euroa/osake)	-0,84	-0,10

TASEEN LIITETIEDOT

10. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

	2017	2016
Hankintameno 1.1.	94,0	95,1
Muuntoerot	-1,9	-2,5
Lisäykset	1,7	0,9
Vähennykset	-0,0	-0,0
Siirrot erien välillä	2,8	0,4
Hankintameno 31.12.	96,5	94,0
Kertyneet poistot 1.1.	-28,0	-26,1
Muuntoerot	0,2	0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-2,3	-2,1
Arvonlennukset	-1,7	-
Kertyneet poistot 31.12.	-31,8	-28,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	64,8	66,0

Ruotsin liiketoimintaan kuuluvat tavaramerkit, kirjanpitoarvoltaan 55,4 (57,1) miljoonaa euroa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Konsernin arvion mukaan niillä on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika. Nämä ovat hyvin tunnettuja tavaramerkkejä, joilla on pitkä historia ja suuri vaikutus liiketoimintaan sekä kannattavuuteen ja näin kuvitellaan olevan niin myös tulevaisuudessa. Arvonalentumistestaus tehdään segmenttitasolla ja se kattaa kaikki segmentin varat (katso yksityiskohtainen määritelmä liitetiedosta 11). Jäljellä oleva tasearvo muodostuu IT-ohjelmistoista, muista tuotemerkeistä ja liittymismaksuista. 1,7 miljoonan euron arvonalentuminen vuonna 2017 tehtiin Tanskassa, katso yksityiskohtaiset tiedot liitetiedosta 11.

11. LIIKEARVO

	2017	2016
Hankintameno 1.1.	77,0	78,2
Muuntoerot	-0,9	-1,2
Poistot ja arvonalentumiset	-3,6	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	72,4	77,0

LIIKEARVOJEN KOHDISTUS

Kaikki konsernin liikearvon kirjaamiseen johtaneet hankinnat ovat kohdistuneet yksittäisen rahavirtaa tuottavan yksikön nettovarojen hankintaan tai liiketoiminnan hankintaan, ja liikearvo on hankintakohtaisesti kohdistettu kyseiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle. Liikearvoa on kohdistettu yhteensä neljälle eri rahavirtaa tuottavalle yksikölle.

Liikearvojen erittely	2017	2016
Suomi	19,8	19,8
Ruotsi	30,4	31,4
Tanska	-	3,6
Baltia	22,2	22,2
Yhteensä	72,4	77,0

ARVONALENTUMISTAPPIOIDEN KOHDISTAMINEN JA KIRJAAMINEN

Tanskan segmenttiin on kirjattu vuoden 2017 lopussa arvonalentumistappiota yhteensä 6,7 miljoonaa euroa arvonalentumistestauksen perusteella. Arvonalentumistappio kohdistui liikearvoon 3,6 miljoonaa euroa, aineettomiin hyödykkeisiin 1,7 miljoonaa euroa sekä koneisiin ja kalustoon 1,4 miljoonaa euroa. Arvonalentuminen sisältyy tuloslaskelmalla kohtaan poistot. Alaskirjauksella ei ollut kassavirtavaikutusta. Arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen Tanskan segmentille ei kohdistu lainkaan liikearvoa. Arvonalentumistappio on kirjattu koska segmentti ei ole saavuttanut suunniteltua kannattavuutta.

ARVONALENTUMISTESTAUS

Yhtiö laatii arvonalennustestauslaskelmat vuosittain. Keskeisiä oletuksia laskelmissa ovat liiketoiminnan kasvunäkymät, kustannuskehitys ja käytetty diskonttokorko.

Johto tarkastelee liiketoiminnan tuloksia liiketoimintakohtaisesti ja on tunnistanut Ruotsin, Suomen, Tanskan ja Baltian maat pääliiketoiminnoiksi. Johto seuraa liikearvoa liiketoimintasegmenttien tasolla.

Arvonalennustestauksessa kaikki segmentin varat testataan tulevaisuuden rahavirtaa vastaan. Rahavirtaa tuottavan yksikön liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu arvonalentumistestauksessa käyttöarvolaskelmiin. Laskelmissa käytetyt rahavirta-arviot perustuvat johdon ja hallituksen hyväksymiin

taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat kolmen vuoden ajanjakson. Suunnitelmat perustuvat maltilliseen ja varovaiseen liikevaihdon kasvuun oletuksella, että konsernin liikevoitto paranee ennustejaksolla. Ennustejakson jälkeinen rahavirta on ekstrapoloitu käyttäen varovaista kasvukerrointa (1,0 prosenttia). Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kasvukertoimet ennustejakson jälkeiselle ajalle eivät ylitä rahavirtaa tuottavien yksiköiden pitkäaikaista historiallista kasvua.

Korkokanta on määritelty oman ja vieraan pääoman painotettuna keskekustannuksena (WACC). Korkokannan laskenta perustuu samalla alalla toimivien yhtiöiden (verrokkiryhmä) markkinatietoon. Lisäksi laskennassa on huomioitu markkina-aluekohtaiset riskit. Käytetyt korkokannat ovat Ruotsissa 4,7 (4,7) prosenttia, Suomessa 4,4 (4,7) prosenttia, Tanskassa 4,3 (4,7) prosenttia ja Baltiassa 4,7 (4,8) prosenttia.

Kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön herkkyys arvon alentumiselle testataan diskonttauskorkoa, tulevaa rahavirtaa ilman rahoituskuluja ja kannattavuuden kehitystä kuvaavaa kasvutekijää muuttamalla. Herkkyysanalyysin perusteella kohtuullinen muutos muuttujissa ei johtaisi Ruotsin, Suomen tai Baltian segmentin kohdalla arvon alentumiseen. Seuraavat korkokannan nousut prosenttiyksiköissä eivät johtaisi arvonalentumiseen, olettaen että muut tekijät pysyvät muuttumattomina: Ruotsi 7,3, Suomi 7,3, Baltia 4,8.

Oheinen taulukko esittää terminaali rahavirran ilman rahoituskuluja, jolla rahavirtaa tuottavan yksikön varat ovat yhtä suuret kerrytettävissä olevan rahamäärän kanssa muiden muuttujien pysyessä muuttumattomina.

	2016 rahavirta ilman rahoituskuluja	2017 rahavirta ilman rahoituskuluja	terminaali rahavirta ilman rahoituskuluja
Ruotsi	8,2	18,1	6,7
Suomi	25,9	-56,0	11,6
Baltia	6,7	4,4	4,8

Tanskan segmenttiin raportointikaudella tehdyn arvonalentumistappiokirjauksen vuoksi segmentin kerrytettävissä oleva rahamäärä vastaa segmentin kirjanpitoarvoa. Siten minkä tahansa muuttujan epäsuotuisa muutos synnyttäisi lisää arvonalentumistappiota. Mikäli testauksessa käytetty rahavirta olisi 10 % pienempi, arvonalentumistappiota pitäisi kirjata lisää koneista ja laitteista 5 miljoonaa euroa. Jos määritetty diskonttauskorko olisi ollut 1 prosenttiyksikköä korkeampi, tulisi arvonalentumistappiota kirjata lisää koneista ja laitteista 12 miljoonaa euroa.

Muissa tekijöissä johdon käsityksen mukaan käytettyjen oletusten kohtuulliset muutokset eivät johda arvonalentumisiin Ruotsin, Suomen tai Baltian segmentin liikearvoissa. Äkilliset ja muut kuin jokseenkin mahdolliset muutokset rahavirtaa tuottavien yksiköiden toimintaympäristössä voivat johtaa pääomakustannusten kasvamiseen tai tilanteeseen, jossa rahavirtaa tuottavalle yksikölle joudutaan arvioimaan selkeästi alaisemmat rahavirrat. Tällaisessa tilanteessa arvonalentumistappioiden kirjaaminen on todennäköistä.

Suoritettujen vuosittaisten arvonalennustestien perusteella on tehty arvonalentuminen vuonna 2017. Vuonna 2016 arvonalentumistestien perusteella ei tehty arvonalentumisia.

12. AINEELLISET HYÖDYKKEET

	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset ja raken- nelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineel- liset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Aineelliset hyödykkeet 2017						
Hankintameno 1.1.	10,8	466,4	627,3	16,8	74,3	1 195,6
Muuntoerot	-0,1	-1,8	-4,6	-0,0	-0,3	-6,7
Lisäykset	0,0	31,3	56,0	1,8	34,7	123,9
Vähennykset	-0,2	-0,1	-2,9	-0,8	-0,0	-4,0
Siirrot erien välillä	0,0	28,5	47,0	0,4	-78,8	-3,0
Hankintameno 31.12.	10,6	524,3	722,8	18,2	29,9	1 305,8
Kertyneet poistot 1.1.	-0,0	-289,5	-490,5	-14,0	-	-793,9
Muuntoerot	-	1,9	3,5	0,0	-	5,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,1	2,5	0,1	-	2,8
Tilikauden poisto	-	-15,1	-36,7	-1,0	-	-52,9
Arvonlennukset	-	-1,6	-7,3	-	-	-9,0
Kertyneet poistot 31.12.	-0,0	-304,2	-528,5	-14,9	-	-847,6
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	10,6	220,1	194,2	3,3	29,9	458,2

	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset ja raken- nelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineel- liset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Aineelliset hyödykkeet 2016						
Hankintameno 1.1.	11,3	463,3	619,1	15,8	18,6	1 128,1
Muuntoerot	-0,1	-3,2	-6,3	0,0	-0,2	-9,8
Lisäykset	-	3,1	11,4	1,3	81,0	96,9
Vähennykset	-0,4	-2,2	-10,1	-0,9	-0,2	-13,7
Vähennykset (yritysmyyntit)	-	-	-5,6	-	-	-5,6
Muu muutos	0,0	-	-	-	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	-0,0	5,3	18,8	0,5	-24,8	-0,2
Hankintameno 31.12.	10,8	466,4	627,3	16,8	74,3	1 195,6
Kertyneet poistot 1.1.	-0,0	-278,9	-474,3	-13,1	-	-766,3
Muuntoerot	-	2,6	5,0	-0,0	-	7,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	2,0	9,9	0,1	-	11,9
Yritysmyyntien kertyneet poistot	-	-	5,2	-	-	5,2
Tilikauden poisto	-	-15,1	-36,3	-1,0	-	-52,4
Arvonalennukset	-	-	-0,0	-	-	-0,0
Kertyneet poistot 31.12.	-0,0	-289,5	-490,5	-14,0	-	-793,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	10,8	176,9	136,8	2,8	74,3	401,7

Muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sisältävät 1,3 (1,2) miljoonaa euroa biologisia hyödykkeitä. Nämä ovat teuraseläimiä tuottavia eläimiä, ja ne on arvostettu hankintamenoon, josta on vähennetty eläinten ikääntymisestä aiheutuva käyttöarvon alenemista vastaava kustannus. Tuottaville eläimille ei ole olemassa markkinahintaa.

13. OSUUDET OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSISSÄ

	2017	2016
Hankintameno 1.1.	22,2	23,3
Muuntoerot	-0,1	-0,2
Vähennykset (yritysjärjestelyt)	-0,7	-
Hankintameno 31.12.	21,3	23,1
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	1,7	-0,1
Osingot osakkuus- ja yhteisyrityksistä	-0,5	-0,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	22,5	22,2
Vaikutus konsernin tulokseen:		
Osakkuusyriitykset	0,3	-0,6
Yhteisyritykset	1,4	0,5
Yhteensä	1,7	-0,1
Kirjanpitoarvot konsernin taseessa:		
Osakkuusyriitykset	11,7	12,2
Yhteisyritykset	10,8	9,9
Yhteensä	22,5	22,2

Konsernitiilinpäätökseen yhdistellyt osakkuus- ja yhteisyritykset on lueteltu liitetiedossa 27. Konsernilla ei ole yksittäisiä merkittäviä osakkuus- tai yhteisyrityksiä. Konserni harjoittaa osakkuus- ja yhteisyritysten kautta liiketoimintaa mm. harjoittamalla teurastusta, leikkuuta, lihan jatkojalostusta ja käyttämällä vuokraus-, jätteiden hävittämis-, tutkimus- ja neuvontapalveluita.

Konsernin osuuteen osakkuus- ja yhteisyrityksissä ei liity ehdollisia velkoja.

14. RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

RAHOITUSINSTRUMENTIT LUOKITTAIN 2017

	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, kau-pankäyntitar-koituksessa pidettävät		Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Suojauslaskennassa olevat johdannaiset	Jaksoitettuun hankintameno- arvoitetut rahoitus-velat	Yhteensä	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Taseen varat									
Pitkäaikaiset myynti- ja muut saamiset	-	2,8	-	-	-	-	2,8	-	-
Myytävissä olevat sijoitukset	-	-	12,4	-	-	-	12,4	-	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset*	-	111,7	-	-	-	-	111,7	-	-
Johdannaiset	0,1	-	-	-	-	-	0,1	0,1	2
Rahat ja pankkisaamiset	-	50,9	-	-	-	-	50,9	-	-
Yhteensä	0,1	165,4	12,4	0,0	0,0	0,0	177,9	-	-

* Myyntisaamisten ja muiden saamisten tasearvo 123,5 miljoonaa euroa sisältää johdannaisia 0,1 miljoonaa euroa sekä rahoitusinstrumentteihin kuulumattomia ennakkomaksuja ja muita eriä 11,7 miljoonaa euroa.

Taseen velat									
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	-	-	-	-	-	245,1	245,1	-	-
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	-	-	-	-	-	0,0	0,0	-	-
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	-	-	-	-	-	14,1	14,1	-	-
Johdannaiset*	0,3	-	-	9,7	-	-	10,0	10,0	2
Ostovelat ja muut velat*	-	-	-	-	-	277,4	277,4	-	-
Yhteensä	0,3	0,0	0,0	9,7	536,6	546,6	-	-	-

* Ostovelkojen ja muiden velkojen tasearvo 280,9 miljoonaa euroa sisältää johdannaisia 3,3 miljoonaa euroa ja rahoitusinstrumentteihin kuulumattomia ennakkomaksuja 0,3 miljoonaa euroa.

RAHOITUSINSTRUMENTIT LUOKITTAIN 2016

	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, kaupankäyntitar-koituksessa pidettävät		Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Suojauslaskennassa olevat johdanna- danna-	Jakso- tettuun hankinta- menoon arvostetut rahoitus- velat	Yhteensä	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Taseen varat									
Pitkäaikaiset myynti- ja muut saamiset	-	4,7	-	-	-	-	4,7	-	-
Myytävissä olevat sijoitukset	-	-	12,8	-	-	-	12,8	-	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset*	-	113,1	-	-	-	-	113,1	-	-
Johdanna-	0,1	-	-	-	-	-	0,1	0,1	2
Rahat ja pankkisaamiset	-	6,6	-	-	-	-	6,6	-	-
Yhteensä	0,1	124,4	12,8	0,0	0,0	0,0	137,3	-	-

* Myyntisaamisten ja muiden saamisten tasearvo 123,7 miljoonaa euroa sisältää johdanna-

rahoitusinstrumentteihin kuulumattomia ennakkomaksuja ja muita eriä 10,5 miljoonaa euroa.

Taseen velat									
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	-	-	-	-	-	126,9	126,9	-	-
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	-	-	-	-	-	0,1	0,1	-	-
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	-	-	-	-	-	17,2	17,2	-	-
Johdanna-	0,4	-	-	13,3	-	-	13,7	13,7	2
Ostovelat ja muut velat*	-	-	-	-	-	245,3	245,3	-	-
Yhteensä	0,4	0,0	0,0	13,3	389,5	403,2	-	-	-

* Ostovelkojen ja muiden velkojen tasearvo 259,2 miljoonaa euroa sisältää johdanna-

kuulumattomia ennakkomaksuja 0,2 miljoonaa euroa.

Tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä siinä tapauksessa, että toiset sopimuspuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä veloitteitaan. Muiden kuin käypään arvoon kirjattujen rahoitusinstrumenttien käypä arvo on lähellä tasearvoa, minkä vuoksi niitä ei ole esitetty erikseen. 168,5 miljoonan euron joukkovelkakirjalainat, joiden tasearvo on 163,7 miljoonaa euroa, markkina-arvo vuoden 2017 lopussa on 171,5 miljoonaa euroa.

15. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verosaamisten erittely

	1.1.2017	Muuntoero	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2017
Eläke-etuudet	4,7	-0,1	0,3	0,9	5,7
Muut jaksotuserot	3,2	-0,0	4,7	-0,0	7,8
Vahvistetut tappiot	12,9	-0,0	4,6	-	17,6
Suojauslaskennasta syntyvät	3,1	-0,0	-0,2	-0,8	2,0
Yhteensä	23,8	-0,1	9,4	0,1	33,2

Laskennallisten verovelkojen erittely

	1.1.2017	Muuntoero	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2017
Poistoerot	2,1	-0,0	0,3	-	2,4
Muut jaksotuserot	0,8	-0,0	1,0	-	1,7
Konsolidoinnista syntyvät	14,2	-0,4	-0,5	-	13,3
Suojauslaskennasta syntyvät	0,0	-	-	-	0,0
Yhteensä	17,0	-0,4	0,8	-	17,4

Laskennallisten verosaamisten erittely

	1.1.2016	Muuntoero	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2016
Eläke-etuudet	3,6	-0,1	-0,0	1,2	4,7
Muut jaksotuserot	2,4	-0,0	0,8	-0,0	3,2
Vahvistetut tappiot	19,6	-0,0	-6,2	-0,4	12,9
Suojauslaskennasta syntyvät	4,1	-0,0	-0,4	-0,6	3,1
Yhteensä	29,7	-0,2	-5,8	0,2	23,8

Laskennallisten verovelkojen erittely

	1.1.2016	Muuntoero	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2016
Poistoerot	4,3	-0,0	-2,2	-0,0	2,1
Muut jaksotuserot	0,8	-0,0	-0,0	-	0,8
Konsolidoinnista syntyvät	14,8	-0,5	-0,1	-	14,2
Suojauslaskennasta syntyvät	0,3	-	-0,3	-	0,0
Yhteensä	20,2	-0,5	-2,7	-0,0	17,0

Laskennallinen verosaaminen vahvistetuista tappioista tulee konsernin Suomen toiminnoista. Tämän laskennallisen verosaamisen käyttö perustuu samoihin oletuksiin, joita käytetään arvonalentumistestauksessa liitetiedossa 11.

Ulkomaisten tytäryritysten jakamattomista voittovaroista, 25,4 (23,5) miljoonaa euroa, ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varoilla on turvattu ulkomaisten yritysten omat investointitarpeet.

Konsernilla oli 31.12.2017 38,0 (29,8) miljoonaa euroa tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista.

16. VAIHTO-OMAISUUS

	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	62,9	61,5
Keskeneräiset tuotteet	4,3	4,7
Valmiit tuotteet	36,8	42,0
Muu vaihto-omaisuus	0,3	0,3
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,7	0,9
Biologiset hyödykkeet	6,8	6,7
Vaihto-omaisuus yhteensä	111,8	116,1

Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon hierarkia on 2. Vuoden aikana ei ollut tasojen välisiä siirtoja. Elävien eläimien käypä arvo johdetaan listatuista markkinahinnoista teurastetuille eläimille käyttäen historiallista saantoa.

17. MYYNTISAAMISET JA MUUT LYHYTAIKAISET SAAMISET

	2017	2016
Myyntisaamiset osakkuusyryyksiltä	2,0	2,1
Lainasaamiset osakkuusyryyksiltä	0,2	0,2
Muut saamiset osakkuusyryyksiltä	0,0	0,0
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyryyksiltä	2,2	2,3
Myyntisaamiset	98,1	99,6
Lainasaamiset	0,0	0,0
Muut saamiset	9,2	10,9
Lyhytaikaiset saamiset muilta	107,3	110,6
Lyhytaikaiset johdannaissaamiset	0,1	0,1
Korkosaamiset	2,3	0,3
Muut siirtosaamiset	11,7	10,5
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	14,0	10,8
Myynti- ja muut saamiset	123,5	123,7
Verosaamiset (tuloverot)	0,2	0,2
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	123,7	123,9

MYYNTISAAMISTEN IKÄJAKAUMA JA ARVONALENTUMISTAPPIOKSI KIRJATUT ERÄT

	2017	Arvon- alentumis- tappiot	Netto 2017	2016	Arvon- alentumis- tappiot	Netto 2016
Erääntymättömät	90,0	-	90,0	94,1	-	94,1
Erääntyneet:						
Alle 30 päivää	9,7	-	9,7	6,9	-	6,9
30-60 päivää	0,4	-	0,4	0,7	-	0,7
61-90 päivää	0,1	-	0,1	0,0	-	0,0
yli 90 päivää*	0,6	-0,7	-0,0	1,0	-1,0	0,0
Yhteensä	100,7	-0,7	100,1	102,7	-1,0	101,7

* Muodostuu mm. eläintilyksistä kuitattavista saatavista.

18. RAHAVARAT

Tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä siinä tapauksessa, että toiset sopimuspuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä velvoitteitaan.

Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat muodostuvat seuraavasti:

	2017	2016
Rahat ja pankkisaamiset	50,9	6,6
Lyhytaikaiset rahamarkkinasijoitukset	-	-
Muut rahoitusarvopaperit	-	-
Rahavarat yhteensä	50,9	6,6

Rahavaroihin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittymiä.

19. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Seuraavassa on esitetty ulkona olevien osakkeiden lukumäärän muutosten vaikutukset.

	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä (1 000 kpl)	Osake- pääoma (Meur)	Ylikurssi- rahasto (Meur)	Sijoitettu vapaa oma pääoma (Meur)	Omat osakkeet (Meur)	Yhteensä (Meur)
1.1.2016	53 973	66,8	72,9	143,5	-0,0	283,1
31.12.2016	54 018	66,8	72,9	143,5	-0,0	283,1
1.1.2017	54 018	66,8	72,9	143,5	-0,0	283,1
31.12.2017	54 018	66,8	72,9	143,5	-0,0	283,1

Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Yhtiön osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjoihin, jotka eroavat toisistaan sillä tavoin kuin yhtiöjärjestyksessä on määrätty. Kaikilla osakkeilla on yhtäläinen osinko-oikeus. K-osakkeella on 20 ääntä ja A-osakkeella 1 ääni. A-sarjan osakkeita on ollut 49 626 522 kpl ja K-sarjan osakkeita 5 400 000 kpl.

Seuraavassa on esitetty oman pääoman rahastojen kuvaukset:

YLIKURSSIRAHASTO

Kun osakeanneista on päätetty vanhan osakeyhtiölain (29.9.1978/734) aikana, osakemerkinnöistä saadut rahasuoritukset tai muut vastikkeet on kirjattu osakepääomaan ja ylikurssirahastoon järjestelyiden ehtojen mukaisesti, transaktiokuluilla vähennettynä.

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

OMAT OSAKKEET

HKScanin hallussa oli tilivuoden 2017 alussa ja lopussa yhteensä 1 008 849 omaa A-osaketta. Vuoden lopussa niiden markkina-arvo oli 3,2 miljoonaa euroa ja osuus kaikista osakkeista 1,83 prosenttia ja äänimäärästä 0,64 prosenttia. Hankintameno esitetään taseessa oman pääoman vähennyksenä.

MUUNTOEROT

Muuntoerot-rahasto sisältää ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot sekä ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksista syntyneet voitot ja tappiot silloin, kun suojauslaskennan edellytykset ovat täyttyneet.

ARVONMUUTOSRAHASTO JA MUUT RAHASTOT

Nämä rahastot ovat myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutoksia varten ja rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutoksia varten. Arvonmuutosrahasto sisältää 0,6 (0,6) miljoonaa euroa muita kuin suojausinstrumentteihin liittyviä eriä. Seuraavassa on erittely suojausinstrumenttien rahaston tapahtumista tilikauden aikana.

Suojausinstrumenttien rahasto	2017	2016
Käyvän arvon rahasto ja suojausinstrumenttien rahasto 1.1.	-10,5	-13,0
Opo:oon tilikaudella kirjattu määrä (tehokas osa), korkojohdann.	3,7	0,6
Opo:oon tilikaudella kirjattu määrä (tehokas osa), hyödykejohdann.	0,3	2,5
Laskennallisen verosaamisen osuus kauden muutoksista	-0,8	-0,6
Käyvän arvon rahasto ja suojausinstrumenttien rahasto 31.12.	-7,3	-10,5

Laajasta tuloslaskelmasta tuloslaskelmaan uudelleenluokitellut voitot tai tappiot olivat -3,4 (-3,9) miljoonaa euroa korkojohdannaisista ja -0,1 (-1,2) miljoonaa euroa hyödykejohdannaisista.

OSINGOT

Vuonna 2017 osinkoa jaettiin 0,16 (0,14) euroa osakkeelta, yhteensä 8,6 (7,6) miljoonaa euroa. Raportointikauden päättämispäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,09 euroa osakkeelta, yhteensä 4,9 miljoonaa euroa.

20. ELÄKEVELVOITTEET

	2017	2016
Eläkevelka/-saaminen taseessa		
Eläkevelvoitteet, etuus pohjaiset	26,4	21,6
Muut pitkäaikaiset eläkevelvoitteet	1,1	1,1
Eläkevelka (+)/-saaminen (-) taseessa	27,5	22,7

Konsernin etuus pohjaiset eläkejärjestelyt muodostuvat emoyhtiön entisen toimitusjohtajan eläkevastuusta, mikä on rahastoimaton sekä Ruotsin eläkeohjelmasta, mikä on rahastoitu. Entiseen toimitusjohtajaan liittyvä yhtiön etuus pohjainen eläkesitoumus 31.12.2017 oli 2,8 miljoonaa euroa. Jäljellä oleva eläkevastuu liittyy Ruotsin eläkeohjelmaan. Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt altistavat konsernin useille eri riskeille, kuten diskonttauskoron muutokset, palkkakehitys, inflaatio ja elinajanodote.

Ruotsin etuus pohjainen eläkejärjestely on ITP2-järjestely, ja se perustuu loppupalkkaan. HKScanilla on Ruotsissa eläkesäätiö toimihenkilöiden eläkevelvoitteiden varmistamiseksi ITP2-järjestelyn mukaisesti. Vain uudet vuonna 1979 tai sitä ennen syntyneet toimihenkilöt voivat valita ITP2-järjestelyyn. Eläkesäätiön hallituksessa on sekä työnantajan että työntekijöiden edustajia. Järjestelmän varat on sijoitettu eri rahastoihin säätiön hallituksen määrittelemän jaon mukaisesti. Ruotsalaiset yritykset voivat turvata uudet eläkevelvoitteet taseen varausten tai eläkerahastoavustusten kautta. Eläkevelvoitteeseen liittyen pitää ottaa vakuutus. Ruotsissa eläkejärjestelyihin sovelletaan erityistä eläkeveroa.

Yhteenveto etuus pohjaisista eläkevelvoitteista	2017	2016
Velvoitteen nykyarvo	-103,5	-104,5
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	84,6	89,4
Erityinen eläkevero	-4,6	-3,7
Rahastoitujen eläkevelvoitteiden netto	-23,6	-18,7
Rahastoimattomat eläkevelvoitteet	-2,8	-2,8
Etuus pohjaiset eläkevelvoitteet yhteensä	-26,4	-21,5
Tuloslaskelman eläkekulu	2017	2016
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	-1,2	-1,0
Korkokulu	-2,6	-3,2
Korkotuotto	2,0	2,8
Erityinen eläkevero	-0,4	-0,3
Etuus pohjainen eläkekulu	-2,2	-1,7
Maksupohjainen eläkekulu	-28,4	-28,6
Kauden eläkekulu yhteensä	-30,5	-30,3

Laajan tuloslaskelman eläkekulut	2017	2016
Vakuutusmatemaattiset muutokset	-3,2	-2,9
Eriyinen eläkevero	-0,8	-0,7
Tuloveron vaikutus	0,9	0,8
Laajan tuloslaskelman eläkekulut yhteensä (verojen jälkeen)	-3,1	-2,9

Seuraavat tiedot koskevat rahastoitua etuuspoijaista eläkevelvoitetta, joka konsernilla on Ruotsissa.

Veloitteen nykyarvo	2017	2016
Saldo 1.1.	-104,5	-108,7
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	-1,2	-1,0
Korkokulu	-2,6	-3,2
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:		
Taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	-1,3	-1,2
Kokemusperusteiset muutokset	-3,0	-0,2
Valuuttakurssierot	3,4	4,1
Maksusuoritukset	5,6	5,7
Velvoitteet yhteensä 31.12.	-103,5	-104,5

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	2017	2016
Saldo 1.1.	89,4	97,0
Korkotuotto	2,0	2,8
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät (kokemusperusteiset voitot)	1,0	-1,4
Valuuttakurssierot	-2,6	-3,7
Veloitteen täyttämiset	-5,1	-5,1
Varat yhteensä 31.12.	84,6	89,4

Merkittävät vakuutusmatemaattiset oletukset, %	2017	2016
Diskonnttauskorko	2,30	2,25
Palkkojen nousu	2,25	2,25
Inflaatio	1,8	1,5
Henkilöstön vaihtuvuus	4	4
Elinajanodote	DUS 14	DUS 14

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen luokittelu, %	2017	2016
Korkorahastot	65	69
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	35	30
Pääomarahastot	-	1

Herkkyysanalyysi 2017, vaikutus velvoitteisiin (+vähennys/-lisäys), Meur Muutos Käytetty arvo Muutos

	Muutos	Käytetty arvo	Muutos
Diskonntauskorko	-0,25%	2,30%	0,25%
	-3,7	-103,5	3,5
Palkkojen nousu	-0,25%	2,25%	0,25%
	0,6	-103,5	-0,6
Inflaatio	-0,25%	1,80%	0,25%
	3,0	-103,5	-3,2
Elinajanodote	-1 vuosi	DUS 14	1 vuosi
	4,4	-103,5	-4,5

Velvoitteen keskimääräinen kesto on 14 vuotta.

21. VARAUKSET

	1.1.2017	Muuntoerot	Varausten lisäykset	Käytetty tk:n aikana (-)	31.12.2017
Pitkäaikaiset varaukset	0,1	-	7,0	-	7,1
Lyhytaikaiset varaukset	1,6	-0,1	3,7	-3,1	2,1
Yhteensä	1,7	-0,1	10,7	-3,1	9,2

	1.1.2016	Muuntoerot	Varausten lisäykset	Käytetty tk:n aikana (-)	31.12.2016
Pitkäaikaiset varaukset	0,1	-	-	-	0,1
Lyhytaikaiset varaukset	0,4	0,0	1,5	-0,3	1,6
Yhteensä	0,4	0,0	1,5	-0,3	1,7

Euran tuotantolaitokseen liittyen on kirjattu 2,5 miljoonan euron varaus arvioituista kustannuksista tulevaisuudessa kun vastaisia tuottoja laitoksesta ei enää ole.

Rauman tuotantolaitokseen hankintamenon osana on kirjattu tontin ennallistamisvarausta 5,0 miljoonaa euroa. Summa perustuu arvioon. Varaus sisältyy rakennuksen arvoon ja se poistetaan tontin vuokrasopimuksen aikana.

Oikeudelliset asiat

Jotkin konserniyhtiöistä ovat, ja hyvin todennäköisesti tulevat jatkossakin olemaan, osallisina erilaisissa oikeusprosesseissa ja tutkinnoissa, joita syntyy ajoittain. Näiden seurauksena konsernille voi aiheutua merkittäviä kustannuksia, joita vakuutussuoja ei välttämättä kata ja jotka voivat vaikuttaa liiketoimintaan ja maineeseen. Vaikka johto ei odotakaan minkään näistä oikeusprosesseista vaikuttavan olennaisen haitallisesti konsernin taloudelliseen asemaan, riita-asioihin liittyy olennaisesti lopputuloksen vaikea ennakoitavuus. Siksi konserni saattaa tulevaisuudessa olla tuomioistuinten päätösten kohteena tai osapuolena vaateita koskevissa sovintoratkaisuissa, joilla voi olla olennaisia haitallisia vaikutuksia konsernin toiminnan tulokselle ja rahavirroille.

22. VIERAS PÄÄOMA

	2017	2016
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
Korollinen		
Joukkovelkakirjalaina	163,7	99,7
Rahalaitoslainat	62,4	15,7
Eläkelainat	15,7	7,9
Muut velat	3,4	3,7
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	245,1	126,9
Koroton		
Muut velat	0,0	0,1
Johdannaiset	6,7	-
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	6,7	0,1
Pitkäaikaiset varaukset	7,1	0,1
Laskennallinen verovelka	17,4	17,0
Eläkevelvoitteet	27,5	22,7
Pitkäaikainen vieras pääoma	303,8	166,7
LYHYTAIKAINEN KOROLLINEN VIERAS PÄÄOMA		
Yritystodistus	-	7,0
Eläkelainat	7,1	7,1
Rahalaitoslainat	3,6	-
Muut velat	3,3	3,0
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	14,1	17,2

OSTOVELAT JA MUUT VELAT		
Saadut ennakot	0,3	0,2
Ostovelat	188,7	158,7
Siirtovelat		
- Lyhytaikaiset korkovelat	1,7	0,9
- Jaksotetut henkilöstökulut	54,6	55,8
- Muut lyhytaikaiset siirtovelat	24,2	22,1
Johdannaiset	3,3	13,7
Muut velat	8,2	7,9
Ostovelat ja muut velat	281,0	259,2
Tuloverovelka	0,7	0,3
Lyhytaikaiset varaukset	2,1	1,6
Lyhytaikainen vieras pääoma	297,8	278,4
Vieras pääoma	601,6	445,1

Konsernin korollisten velkojen määrät ja niiden sopimusten mukaiset uudelleenhinnoittelujaksot ovat seuraavat:

	31.12.2017	31.12.2016
Alle 6 kk	37,5	29,2
6-12 kk	-	8,8
1-5 vuotta	221,7	106,1
Yli 5 vuotta	-	-
Yhteensä	259,2	144,1

RAHOITUSVAROJEN JA RAHOITUSVELKOJEN NETOTTAMINEN

Netotussopimusten alaisten instrumenttien netotusten taloudelliset vaikutukset:

31.12.2017	Gross amount of recognized financial instruments	Related liabilities or assets subject to Master netting agreements	Net exposure
Rahoitusvarat			
Johdannaiset	0,1	-0,1	0,0
Myyntisaamiset	-	-	-
Rahoitusvelat			
Johdannaiset	10,0	-0,1	9,9
Ostovelat	-	-	-

31.01.16	Gross amount of recognized financial instruments	Related liabilities or assets subject to Master netting agreements	Net exposure
Rahoitusvarat			
Johdannaiset	0,1	-0,1	0,0
Myyntisaamiset	-	-	-
Rahoitusvelat			
Johdannaiset	13,7	-0,1	13,6
Ostovelat	-	-	-

Kukin konsernin ja vastapuolen välinen sopimus rahoitusvaroista ja -veloista, joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen netotusjärjestely tai vastaavanlainen sopimus, sallii kyseessä olevien rahoitusvarojen ja -velkojen nettoperusteisen suorittamisen, kun molemmat osapuolet valitsevat nettoperustaisen suorittamisen. Tällaisen valinnan puuttuessa rahoitusvarat ja -velat suoritetaan bruttoperusteisesti, kuitenkin niin, että kullakin toimeenpantavissa olevan yleisen netotusjärjestelyn osapuolella on mahdollisuus suorittaa kaikki tällaiset määrät nettoperusteisesti, jos toinen osapuoli laiminlyö sitoumuksiaan. Kunkin sopimuksen ehtojen mukaisesti laiminlyönniksi katsotaan osapuolen maksusuorituksen viivästyminen, osapuolen sopimusperusteisen velvollisuuden (muun kuin maksun) laiminlyönti tai tekemättä jättäminen, jos laiminlyöntiä ei korjata joko 30 tai 60 päivän kuluessa siitä, kun osapuolta on huomautettu laiminlyönnistä, tai konkurssi.

23. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

HKScan-konsernin konsernirahoituksen tehtävänä on huolehtia kustannustehokkaasti konserniyritysten rahoituksen hankinnasta, likviditeetistä, rahavaroista, rahoitusriskien hallinnasta ja rahoittajasuhteista. Hallituksen hyväksymä rahoituspolitiikka määrittää konsernin rahoitusriskien hallinnan periaatteet. Poliittikkaa täydentävät erilliset toimintaohjeet sekä hyväksymiskäytännöt.

Rahoitusriskeillä tarkoitetaan rahoitusmarkkinoilla tapahtuvia epäsuotuisia muutoksia, joiden seurauksena yrityksen tuloksen kertyminen voi heikentyä tai rahavirrat voivat supistua. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on rahoituksen keinoin suojata yhtiön suunniteltu tuloskehitys ja oma pääoma sekä turvata konsernin maksuvalmius kaikissa tilanteissa ja markkinaolosuhteissa.

Konsernin toiminnan ulkoinen rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty rahoitusosastolle, joka toimii konsernin rahoitusjohtajan alaisuudessa. Konsernin rahoitusosasto tunnistaa ja arvioi riskit ja hankkii tarvittavat instrumentit riskeiltä suojautumiseen läheisessä yhteistyössä operatiivisten yksiköiden kanssa.

Riskienhallinnassa voidaan käyttää erilaisia instrumentteja, kuten valuuttatermiinejä ja -optioita, koron- ja valuutanvaihtosopimuksia, valuuttalainoja ja hyödyke johdannaisia. Johdannaisia käytetään ainoastaan suojaustarkoituksiin, ei spekulatiivisesti. Konsernin tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan pääasiassa emoyhtiön kautta. Tytäryhtiöt eivät saa ottaa uutta ulkoista rahoitusta eivätkä antaa takausta tai panttia ilman emoyhtiön rahoitusosaston lupaa.

VALUUTTARISKI

Konsernin kotimarkkina-alue muodostuu Suomesta, Ruotsista, Tanskasta ja Baltian maista. Yhtiö valmistaa, myy ja markkinoi sian-, naudan-, siipikarjan- ja lampaanlihasta tehtyjä tuotteita, lihavalmisteita ja valmisruokia. Asiakkaita ovat vähittäiskauppa-, food service-, teollisuus- ja vientisektorit. Lihatuotteet tuotetaan pääasiassa kotimarkkinoille, mikä vähentää konsernin valuuttariskiä.

Transaktioriski syntyy konserniyhtiöiden harjoittaessa ulkomaanrahan määräistä tuontia ja vientiä sekä konsernin ulkopuolelle että konsernin sisällä. Transaktioriskien hallinnan tavoitteena on suojata konsernin liiketoiminta valuuttakurssien muutoksilta ja antaa liiketoimintayksiköille aikaa reagoida ja mukautua valuuttakurssitason vaihteluun. Valuuttapositionit, jotka muodostuvat myynti- ja ostosopimusten (tase-erät ja komitoidut rahavirrat) ja rahoitussopimusten rahavirroista sekä erittäin todennäköisistä ennustetuista rahavirroista, suojataan emoyhtiön kanssa tehtävillä termiinisolimuksilla. Liiketoimintayksiköt raportoivat taseriskipositionsa, ennustetut ulkomaanvaluutan määräiset myynnit ja ostot ja suojausasteensa rahoitusosastolle säännöllisesti.

Rahoituspolitiikan mukaisesti tytäryhtiöiden tulee suojata tase-erät kokonaan ja komitoidut rahavirrat välillä 50-100 prosenttia. Lisäksi ennustetut, erittäin todennäköiset rahavirrat suojataan välillä 0-50 prosenttia enintään 12 kuukautta eteenpäin. Rahoitusosasto voi käyttää suojaavana instrumenttina valuuttatermiineitä, -optioita ja valuutanvaihtosopimuksia. Rahoitusosasto pyrkii suojaamaan merkittävät valuuttapositionsa kokonaan. Nämä muodostuvat kaupallisista positioista, ulkoisesta rahoituksesta ja sisäisestä rahoituksesta, joka annetaan tytäryhtiön kotivaluutassa. Kaikki avoimet termiinisolimukset eräännyvät vuoden sisällä. Kaikki suojausinstrumentit on tehty suojaustarkoituksessa mutta tällä hetkellä niihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Translaatoriski muodostuu tytäryhtiöiden, joiden toiminnallinen valuutta on muu kuin euro, oman pääoman konsolidoinnista perusvaluuttaan. Konsernin yhtiöiden merkittävimmät valuuttamääräiset omat pääomat ovat Ruotsin kruunuina ja Tanskan kruunuina. Valuuttakurssien vaihtelut vaikuttavat konsolidoitavan oman pääoman määrään, ja konsolidoinnissa syntyy kirjanpidollista oman pääoman muuntoeroa. Rahoitusosasto tunnistaa ja hallinnoi valuuttojen translaatoriskejä rahoituspolitiikan mukaisesti. HKScan-konserni ei nykyisin suojaudu translaatoriskiltä.

Konsernin ei-euromääräisten tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden omat pääomat on esitetty alla olevassa taulukossa

miljoonina euroina.

Nettosijoitukset

	2017	2016
Valuutta	Positio	Positio
SEK	95,9	104,6
PLN	6,5	5,1
DKK	19,2	9,5

Emoyrityksen toimintavaluutta on euro. Seuraavat merkittävimmät ulkomaan rahan määräiset nettopositiot muodostuvat myyntisaatavista, ostovelosta, korollisista lainoista ja saatavista, kassavaroista ja komitoiduista kaupallisista rahavirroista. Raportoivat määrät muutettuna euroiksi raportointikauden päättymispäivän kurssiin ovat seuraavat:

	2017				2016			
	USD	NZD	SEK	GBP	USD	NZD	SEK	GBP
Nettopositio ennen suojia	4,9	1,6	8,0	2,0	4,4	2,2	11,8	2,2
Suojaukset	-5,3	-1,5	-7,5	-1,9	-2,1	-2,7	-10,4	-1,8
Avoin positio	-0,3	0,1	0,4	0,1	2,4	-0,5	1,4	0,4

Seuraavassa taulukossa on esitetty euron vahvistuminen tai heikkeneminen Yhdysvaltain dollariin, Uuden-Seelannin dollariin, Ruotsin kruunuun ja Ison-Britannian puntaan verrattuna kaikkien muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomana. Muutosprosentit edustavat keskimääräistä volatilitteettia edellisten 12 kuukauden aikana. Herkkyysanalyysi perustuu raportointikauden päättymispäivän ulkomaan rahan määräisiin varoihin, velkoihin ja komitoiduihin rahavirtoihin. Herkkyysanalyysissä otetaan huomioon myös valuuttajohdannaisten vaikutukset, jotka nettavat valuuttakurssimuutosten vaikutuksia. Nettosijoituksia ulkomaisiin yksiköihin ja niitä suojaavia instrumentteja ei ole sisällytetty herkkyysanalyysiin.

Valuuttojen osalta vaikutus johtuisi pääasiassa muutoksista vaihtokursseissa, joita sovelletaan ulkomaanrahan määräisiin myyntisaamisiin ja ostovelkoihin.

	2017				2016			
	USD	NZD	SEK	GBP	USD	NZD	SEK	GBP
Muutosprosentti (+/-)	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Vaikutus tulokseen ennen veroja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0

Herkkyys valuuttariskeille laskettiin seuraavien oletusten perusteella:

Laskennassa ei ole otettu huomioon ennustettuja vastaisia rahavirtoja, paitsi komitoidut rahavirrat. Analyysiin sisältyvät näiden positioiden kattamiseen käytettävät rahoitusinstrumentit, kuten termiinit.

Laskelma ja arviot jokseenkin mahdollisista muutoksista valuuttakursseissa perustuvat oletuksiin tavanomaisista markkina- ja liiketoimintaolosuhteista.

KORKORISKI

Konserni on pääasiallisesti altistunut korkoriskille korollisten velkojen kautta. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on vähentää korkokulujen vaihtelua tuloslaskelmassa, minimoida velanhoitokustannukset ja parantaa ennustettavuutta. Konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta niiden vaikutus ei ole merkittävä, sillä kyseiset sijoitukset pyritään pitämään vähäisinä. Konsernin tulot sekä operatiiviset rahavirrat ovat pääosiltaan riippumattomia markkinakorkojen vaihteluista.

Korkoriskiä mitataan koron liikkeiden vaikutuksella ennustettuun kokonaisvelkaan. Relevantit mittausjaksot valitaan liiketoimintastrategian suunnittelun ja mahdollisten isojen investointiohjelmien yhteydessä.

Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin instrumentteihin. Yritys voi ottaa lainaa joko kiinteäkorkoisena tai vaihtuvakorkoisena ja käyttää korkojohdannaisia päästäkseen rahoituspolitiikan mukaiseen tulokseen. Poliitiikan tavoitteena on pitää lainojen korkosidonnaisuusaika 12 ja 48 kuukauden välillä. Tilinpäätöshetkellä korkosidonnaisuusaika oli 37 kuukautta.

Konserni seuraa ja analysoi korkoriskiä säännöllisesti. Konserni on määritellyt herkkyysrajat korkojen liikkeille. Nettorahoituskulujen herkkyys yhden prosenttiyksikön korkojen nousulle/laskulle muiden tekijöiden pysyessä ennallaan oli tilinpäätöshetkellä noin 1,1 (0,7) miljoonaa euroa ennen veroja seuraavien 12 kuukauden aikana. Herkkyysanalyysi on laadittu tilinpäätöshetken korollisten velkojen ja korkojohdannaisten määrien ja maturiteettien perusteella.

RAHOITUSSOPIMUSTEN VASTAPUOLIRISKI

Rahoituksen vastapuoliriskiä aiheutuu siitä, että rahoitustapahtuman sopimosapuoli ei välttämättä pysty täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Riskit liittyvät lähinnä sijoitustoimintaan ja johdannaissopimusten vastapuoliriskeihin. Vastapuolina käytetään konsernin rahoittajapankkeja aina kun se on mahdollista sekä joitakin muita toimijoita. Kassavaroja voidaan sijoittaa pankkitalletuksiin, pankkien sijoitustodistuksiin, kuntatodistuksiin, erikseen määritettyjen, pääasiassa Nasdaq Helsingin päälisillä noteerattujen yritysten yritystodistusohjelmiin sekä tiettyihin valtio-omisteisiin yhtiöihin. Sijoitustoiminnan vähäisyyden vuoksi vastapuoliriski ja hintariski tästä toiminnasta eivät ole merkittäviä.

HYÖDYKERISKI

Konserni altistuu hyödykeriskeille, jotka liittyvät hyödykkeen saatavuuteen ja hinnanvaihteluihin. Liha-raaka-aineiden lisäksi fyysinen sähkönkulutus on yksi konserniyhtiöiden merkittävimmistä hyödykeriskeistä. Tytäryhtiöt voivat suojautua sähkön markkinahintojen ja muiden hyödykehintojen vaihtelua vastaan hankkimalla kiinteähintaisia tuotteita tai tekemällä johdannaissopimuksia rahoitusosaston kanssa. Hyödykeriskien hallinnassa yhtiöt voivat käyttää apunaan ulkoisia toimijoita.

Konserni käyttää sähkötermiinejä Suomessa, Ruotsissa ja Virossa energiakustannusten tasaamiseen. Sähkön hintariskiä tarkastellaan viiden vuoden aikajänteellä. Tilikauden aikana toimitetun sähkön hintaa suojaavien johdannaisten osalta arvonmuutokset sisältyvät ostojen oikaisueriin. Tulevaisuuden ostoja suojaavien sopimusten osalta noudatetaan suojauslaskentaa.

Herkkyysanalyysin laskennassa sähköjohdannaisten osalta on oletettu, että alle 12 kuukauden kuluttua eräännyvien johdannaisten vaikutus tulisi tulokseen. Jos sähkön markkinahinta muuttuisi tilinpäätöspäivän tasosta +/- 10 prosenttiyksikköä, tulosvaikutus olisi seuraava ennen veroja laskettuna:

Milj. euroa	2017	2016
Sähkö - vaikutus tuloslaskelmaan	+/- 0,8	+/- 0,0
Sähkö - vaikutus omaan pääomaan	+/- 0,3	+/- 0,3

LUOTTORISKI

Konsernin rahoituspolitiikassa ja siihen liittyvissä ohjeistuksissa määritellään asiakkaiden sekä sijoitustransaktioiden ja johdannaissopimusten vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset sekä sijoitusperiaatteet. Rahoitusosasto vastaa konsernin luotonhallintaan liittyvien periaatteiden määrittelystä, luottopolitiikan päivittämisestä ja konsernin tytäryhtiöiden ohjeistamisesta luotonhallinnan osalta.

Luottoriski aiheutuu siitä, että asiakas ei välttämättä pysty täyttämään maksuvelvoitteitaan. Konsernin myyntisaamiset hajaantuvat laajalle asiakaskunnalle, ja merkittävimpiä asiakkaita ovat eri markkina-alueiden kaupan keskusliikkeet. Asiakkaiden luottokelpoisuutta, maksukäyttäytymistä ja luottolimiittejä seurataan järjestelmällisesti. Pääperiaatteena on, että kaikelle myönnetylle luotolle vaaditaan jonkinlainen vakuus. Se voi olla luottovakuutus, pankkitakaus tai vakuustalletus. Konserni altistuu lisäksi vähäiselle luottoriskille rahoittaessaan alkutuotannon sopimustuottajien investointeja.

Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen arvonalentumistappioiden määrä oli 0,0 (0,0) miljoonaa euroa. Konsernin luottoriskin enimmäismäärä vastaa rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa tilikauden lopussa. Myyntisaamisten ikäjakautuma on esitetty liitetiedossa 17.

MAKSUVALMIUS- JA JÄLLEENRAHOITUSRISKI

Konsernissa arvioidaan ja seurataan jatkuvasti liiketoiminnan vaatiman rahoituksen määrää mm. laatimalla ja analysoimalla rahavirtaennusteita. Konsernilla tulee olla riittävä maksuvalmius kaikissa tilanteissa, niin että sillä katetaan lähitulevaisuuden tarpeet sekä liiketoiminnassa että rahoituksessa.

Rahoituksen saatavuus varmistetaan hajauttamalla lainasalkku maturiteettien, rahoituslähteiden ja rahoitusinstrumenttien suhteen. Rahavarat pyritään yleisesti pitämään vähäisinä. Konsernilla on pankkeja sitovia valmiusluottojärjestelyjä, pankkilainoja, shekkililimiittejä sekä lyhytaikainen, 200 miljoonan euron suuruinen suomalainen yritystodistusohjelma. Maksuvalmiusriskiä hallitaan pitämällä pitkäaikainen likviditeettivaranto yli lyhytaikaisen likviditeettitarpeen. Konsernin likviditeettivaranto sisältää kassavarat, rahamarkkinasijoitukset sekä pitkäaikaiset nostamattomat sitovat valmiusluottolimiitit. Konsernin lyhytaikaiseen likviditeettitarpeeseen luetaan lyhyt- ja pitkäaikaisten korollisten lainojen lyhennykset seuraavien 12 kuukauden aikana, odotetut osingot sekä erikseen määritelty strateginen likviditeettitarve, jossa huomioidaan juoksevan liiketoiminnan tarpeet.

Konsernin maksuvalmius, rahoitusprofiili ja maturiteettirakenne säilyivät hyvänä vuoden 2017 aikana. Käyttämättömien valmiusluottojen määrä 31.12.2017 oli 100,0 (100,0) miljoonaa euroa. Lisäksi konsernilla oli muita käyttämättömiä shekkililimiittejä 20,1 (20,1) miljoonaa euroa. Shekkililimiittisopimukset ovat voimassa toistaiseksi. Yhtiön 200 miljoonan euron yritystodistusohjelma oli kalenterivuoden lopussa kokonaan käyttämättä (7,0 miljoonaa euroa). Lisäksi kassavarat olivat tavanomaista tasoa suuremmat ollen 50,9 (6,6) miljoonaa euroa.

Konsernin nostettujen lainojen keskimääräinen korkoprosentti (järjestelypalkkiot mukaan lukien) oli tilinpäätöshetkellä 3,0 (3,5) prosenttia.

Yhtiön nykyisissä lainasopimuksissa on nettovelkaantumisaste kovenantti. Lainakovenantin toteuma raportoidaan rahoittajille neljännesvuosittain. Jos konserni rikkoo lainakovenanttiehtoa, velkoja voi vaatia lainojen nopeutettua takaisinmaksua. Johto tarkkailee lainakovenanttiehdon täyttymistä säännöllisesti. Taloudellinen kovenantti oli 31.12. selvästi kovenanttitasojen alapuolella.

Konsernin johto ei ole tunnistanut rahoitusvaroissa tai rahoituslähteissä merkittäviä maksuvalmiusriskikeskittymiä.

KONSERNIN LUOTTOLIMIITTISOPIMUSTEN MÄÄRÄ TYYPEITTÄIN TILINPÄÄTÖSPÄIVÄNÄ

2017

Luottotyyppi	Ohjelman koko	Käytössä	Vapaana
Shekkililimiitti	20,1	-	20,1
Luottolimiitti	100,0	-	100,0
Yhteensä	120,1	-	120,1

2016

Luottotyyppi	Ohjelman koko	Käytössä	Vapaana
Shekkililimiitti	20,2	0,1	20,1
Luottolimiitti	100,0	-	100,0
Yhteensä	120,2	0,1	120,1

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin rahoitusvelat jaoteltuina jäljellä olevien sopimuksiin perustuvien juoksuaikojen mukaisesti tilinpäätöspäivänä. Taulukossa esitettävät luvut ovat sopimuksiin perustuvia diskonttaamattomia rahavirtoja.

Maturiteettianalyysi koskee vain rahoitusinstrumentteja, joten se ei sisällä lakisääteisiä velkoja. Luvut sisältävät myös rahoitusvelkojen koron ja lainamarginaalin.

31.12.2017**RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI**

Luottotyyppi	Tasearvo 31.12.2017	Kassavirrat yhteensä	Kassavirta					
			2018	2019	2020	2021	2022	>2022
Joukkovelkakirjalainat	163,7	188,6	4,8	38,2	3,5	3,5	138,5	-
Pankkilainat	66,0	68,5	4,4	4,4	39,3	3,8	3,8	12,9
Eläkelainat	22,9	23,3	7,3	5,1	2,2	2,2	2,2	4,3
Yritystodistusohjelma	-	-	-	-	-	-	-	-
Muut lainat	6,7	6,8	3,4	2,8	0,7	-	-	-
Ostovelat ja muut velat	277,4	277,4	277,4	-	-	-	-	-
Yhteensä	536,6	564,6	297,3	50,4	45,7	9,5	144,5	17,2

31.12.2016**RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI**

Luottotyyppi	Tasearvo 31.12.2016	Kassavirrat yhteensä	Kassavirta					
			2017	2018	2019	2020	2021	>2021
Joukkovelkakirjalainat	99,7	111,0	3,7	3,7	103,7	-	-	-
Pankkilainat	15,7	16,5	0,3	0,3	0,3	15,7	-	-
Eläkelainat	15,0	15,9	7,6	5,3	3,0	0,0	-	-
Yritystodistusohjelma	7,0	7,7	7,7	-	-	-	-	-
Muut lainat	6,7	6,8	5,4	0,7	0,7	-	-	-
Ostovelat ja muut velat	245,3	245,3	245,3	-	-	-	-	-
Yhteensä	389,4	403,2	269,9	9,9	107,6	15,8	0,0	0,0

Seuraavassa taulukossa on esitetty johdannaissopimusten nimellisarvot ja käyvät arvot (milj. euroa). Johdannaiset erääntyvät seuraavien 12 kuukauden aikana lukuun ottamatta korko- ja hyödykejohdannaisia, joiden erääntyminen on esitetty erikseen.

	2017	2017	2017	2016	2017	2016
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Käypä arvo netto	Käypä arvo netto	Nimellis- arvo	Nimellis- arvo
Korkojohdannaiset	-	-10,2	-10,2	-13,4	120,6	126,9
erääntyi 2017				-0,3		5,2
erääntyy 2018	-	-	-	-0,8	-	15,7
erääntyy 2019	-	-0,7	-0,7	-1,6	20,0	25,2
erääntyy 2020	-	-	-	-2,7	-	25,5
erääntyy 2021	-	-2,8	-2,8	-4,4	25,0	30,2
erääntyy >2021	-	-6,7	-6,7	-3,8	75,6	25,0
josta rahavirran suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-10,2	-10,2	-13,4	120,6	126,9
Valuuttajohdannaiset	0,1	-0,2	-0,1	-0,2	41,4	43,6
josta nettosijoituksen suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-	-	-	-	-
Hyödykejohdannaiset	0,7	-0,2	0,5	0,1	7,4	7,2
erääntyi 2017				0,0		3,8
erääntyy 2018	0,3	-0,1	0,2	0,1	4,5	1,9
erääntyy 2019	0,3	0,0	0,2	0,1	2,3	1,1
erääntyy 2020	0,1	0,0	0,1	0,0	0,6	0,4
erääntyy 2021	-	-	-	-	-	-
josta rahavirran suojausinstrumenteiksi määritetty	0,7	-0,2	0,5	0,1	7,4	7,2

JOHDANNAISET, JOIHIN SOVELLETAAN SUOJAUSLASKENTAA

Rahavirran suojaukseksi määritettyjen koronavaihtosopimusten käypien arvojen muutokset verojen jälkeen 2,9 (0,5) miljoonaa euroa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kaikki korkojohdannaiset on määritetty rahavirtaa suojaaviksi suojausinstrumenteiksi, ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Suojausinstrumenttien rahastoon kertyneet voitot ja tappiot siirretään luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu liiketapahtuma vaikuttaa voittoon tai tappioon. Tehoton osuus korkoriskin suojauksesta, -0,5 (0,0) miljoonaa euroa, on kirjattu rahoitustuottoihin tai rahoituskuluihin tuloslaskelmassa.

Rahavirran suojausiksi määritettyjen hyödykejohdannaisien käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet verojen jälkeen 0,2 (2,0) miljoonaa euroa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Suojattujen, erittäin todennäköisten liiketoimien arvioidaan toteutuvan eri ajankohtina seuraavien 60 kuukauden aikana. Suojausinstrumenttien rahastoon kertyneet voitot ja tappiot siirretään luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu

liiketapahtuma vaikuttaa voittoon tai tappioon. Tehoton osuus hyödykeriskin suojauksesta, 0,1 (0,5) miljoonaa euroa, on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin tuloslaskelmassa.

PÄÄOMAN HALLINTA

Konsernin pääoman hallinnan pyrkimyksenä on optimaalisen pääomarakenteen avulla tukea liiketoimintaa varmistamalla normaalit toimintaedellytykset ja mahdollistamalla orgaaninen ja rakenteellinen kasvu. Optimaalinen pääomarakenteen tuottaa myös pienemmät pääoman kustannukset.

Pääomarakenteeseen vaikutetaan ohjaamalla liiketoimintaan sitoutuvan käyttöpääoman määrää sekä tuloksen, osingonjaon ja osakeantien kautta. Konserni voi myös päättää omaisuserien myynnistä velkojen vähentämiseksi.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan omavaraisuusasteella ja nettovelkaantumisasteella (net gearing ratio). Omavaraisuusaste tarkoittaa oman pääoman suhdetta taseen loppusummaan. Nettovelkaantumisastetta laskettaessa nettovelka jaetaan omalla pääomalla. Nettovelkoihin sisältyvät korolliset velat vähennettynä rahavaroilla ja korollisilla lainasaamisilla.

Tilinpäätöshetken omavaraisuusaste on 36,9 prosenttia. Nettovelkaantumisasteen osalta tavoite on alle 100 prosenttia. Nettovelkaantumisaste oli tilinpäätöshetkellä 59,3 prosenttia.

NETTOVELKAANTUMISASTE

	2017	2016
Korolliset velat	259,2	144,1
Korolliset lyhytaikaiset saamiset	0,2	0,2
Rahat ja pankkisaamiset	50,9	6,6
Korollinen nettovelka	208,2	137,2
Oma pääoma	351,0	409,7
Nettovelkaantumisaste	59,3 %	33,5 %

24. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

KONSERNIN SOVELTAMAT KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMISPERIAATTEET KAIKISTA RAHOITUSINSTRUMENTEISTA

Rahoitusvarojen ja -velkojen käypiä arvoja määritettäessä on käytetty seuraavia hintanoteerauksia, oletuksia ja arvostusmalleja.

MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Noteeraamattomat osakesijoitukset on arvostettu hankintamenoon, koska niiden arvostaminen käypään arvoon arvostusmenetelmiä käyttäen ei ole ollut mahdollista tai niiden määrä on ollut vähäinen.

JOHDANNAISET

Valuuttatermiinien käyvät arvot määritetään käyttämällä raportointikauden päättämispäivän markkinahintoja vastaavan pituisille sopimuksille. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat raportointikauden päättämispäivän markkinakorot ja muu markkinainformaatio. Jos käytetään vastapuolen hintanoteerausta, konserni laatii myös oman tarkistuslaskelman yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä käyttäen. Hyödykejohdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja. Käyvät arvot vastaavat niitä hintoja, jotka konserni joutuisi maksamaan tai saisi, jos se purkaisi johdannaissopimuksen.

PANKKILAINAT

Velkojen käyvät arvot pohjautuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa ulkopuolelta raportointikauden päättämispäivänä. Kokonaiskorko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta riskipreemiosta (lainamarginaalista).

JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

Joukkovelkakirjalainojen käyvät arvot pohjautuvat markkinanoteerauksiin.

RAHOITUSLEASINGVELAT

Käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa vastaavien vuokrasopimusten korkoa.

MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

Muiden kuin johdannaissopimukseen perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten maturiteetti huomioon ottaen.

OSTOVELAT JA MUUT VELAT

Ostovelkojen ja muiden velkojen alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista. Käyvät arvot raportointikauden lopussa.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista. Käyvät arvot raportointikauden lopussa.

	31.12.2017	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Kaupankäyntiarvopaperit	-	-	-	-
Kaupankäyntijohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset	0,1	-	0,1	-
Hyödykejohdannaiset	0,7	-	0,7	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	0,7	-	0,7	-
Yhteensä	0,8	0,0	0,8	0,0
Käypään arvoon arvostetut velat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Kaupankäyntijohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-10,2	-	-10,2	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-10,2	-	-10,2	-
Valuuttajohdannaiset	-0,2	-	-0,2	-
Hyödykejohdannaiset	-0,2	-	-0,2	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-0,2	-	-0,2	-
Yhteensä	-10,6	0,0	-10,6	0,0

	31.12.2016	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Käypään arvoon arvostetut varat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Kaupankäyntiarvopaperit	-	-	-	-
Kaupankäyntijohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset	0,1	-	0,1	-
Hyödykejohdannaiset	0,6	-	0,6	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	0,6	-	0,6	-
Yhteensä	0,7	0,0	0,7	0,0
Käypään arvoon arvostetut velat				
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Kaupankäyntijohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	-13,4	-	-13,4	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-13,4	-	-13,4	-
Valuuttajohdannaiset	-0,3	-	-0,3	-
Hyödykejohdannaiset	-0,5	-	-0,5	-
josta rahavirran suojauslaskennassa	-0,5	-	-0,5	-
Yhteensä	-14,2	0,0	-14,2	0,0

Tason 1 valuutta- ja hyödykejohdannaisten hintanoteeraukset perustuvat markkinoilla noteerattuihin hintoihin. Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat merkittävältä osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti (hinnoista johdettuina). Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittävältä osin todennettaviin markkinatietoihin. Tason 3 instrumenttien käyvät arvot perustuvat syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittävältä osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksyttävissä arvostusmalleissa.

25. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Konserni on vuokrannut useat käyttämänsä toimitilat. Vuokrasopimukset on yleensä tehty toistaiseksi voimassa oleviksi, ja normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Sopimukseen sisältyy yleensä indeksiehto. Lisäksi muut vuokravastuut sisältävät erilaisia laitteita ja koneita, joiden vuokrasopimusten pituudet ovat keskimäärin kolmesta viiteen vuotta.

Ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

Muut vuokravastuut	2017	2016
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät	6,4	6,5
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	17,0	14,5
Yli 5 vuoden sisällä erääntyvät	9,0	10,7
Muut vuokravastuut yhteensä	32,4	31,7
Vuokrasaamiset muista peruuttamattomista vuokrasopimuksista		
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät	-	0,0
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	-	0,0
Yli 5 vuoden sisällä erääntyvät	-	0,0
Vuokrasaamiset yhteensä	0,0	0,0

26. EHDOLLISET VELAT JA VARAT SEKÄ HANKINTASITOUKSET

Vakuudet ja vastuusitoumukset	2017	2016
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä	-	-
Omasta velasta		
Annetut kiinteistökiinnitykset	-	-
Annetut pantit	-	-
Muiden puolesta		
Takaukset	8,5	8,8
Muut sitoumukset	8,7	7,4
Leasingvastuut		
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät leasingvastuut	3,3	3,5
1-5 vuoden sisällä erääntyvät leasingvastuut	4,0	4,0
Yli 5 vuoden päästä erääntyvät leasingvastuut	0,2	0,0
Yhteensä	24,7	23,7

27. LÄHIPIIRILIIKETOIMET

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa tämän taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Konsernin lähipiiriin kuuluvat osakkuusyritykset ja yhteisyritykset. Lähipiiriin kuuluvat myös konsernin emoyhtiön emoyhteisön (LSO Osuuskunta) hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, konsernin hallituksen jäsenet, konsernin toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja heidän läheiset perheenjäsenensä sekä konsernin johtoryhmän jäsenet. Konserni pyrkii liiketoimia tehdessään asettamaan kaikki osapuolet tasavertaiseen asemaan.

HKScan Oyj:n pääomistaja LSO Osuuskunta on noin 1 200 suomalaisen lihantuottajan yhteisö. Osuuskunnan tehtävänä on tukea jäsentensä lihantuotantoa ja markkinointia käyttämällä omistajavaltaa HKScanissa. LSO Osuuskunnalla ei ole nykyään varsinaista liiketoimintaa, vaan sen tulot muodostuvat HKScanin maksamista osingoista ja vähäisessä määrin muista sijoituksista ja vuokrista. HKScan-konserni toimii puhtaasti markkinahintaperiaatteilla hankkiessaan liharaaka-aineensa.

Konserni on maksanut LSO:lle tonttivuokraa 1,2 (1,2) miljoonaa euroa. Konsernin hallituksessa ja sen emoyhteisön LSO Osuuskunnan hallintoneuvostossa ja hallituksessa olevien henkilöiden eläinmyynnit konsernille olivat 9,5 (13,8) miljoonaa euroa. Kyseisten henkilöiden eläinostot konsernilta olivat 3,5 (4,3) miljoonaa euroa.

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa 4. Lisäksi konsernin hallituksen ja johdon palkkioista löytyy lisätietoja konsernin verkkosivuilla julkaistavasta vuoden 2017 palkka- ja palkkioselvityksestä.

Muuten lähipiirihenkilöt eivät ole olennaisessa liikesuhteessa yhtiöön.

Tytäryhtiöosakkeet	Määrä/kpl	Omistus- osuus, %
Konsernin emoyhtiön omistamat		
HKScan Finland Oy, Suomi	1 000	100,00
HKScan Sweden AB, Ruotsi	500 000	100,00
HKScan Denmark A/S, Tanska	102 002	100,00
AS HKScan Estonia, Viro	37 721 700	100,00
UAB HKScan Lietuva, Liettua	2 000	100,00
AS HKScan Latvia, Latvia	155 920	99,52
HKScan UK Ltd, Iso-Britannia	999	100,00
HKScan Asia Limited, Hongkong	10 000	100,00
OOO HKScan, Venäjä	1	100,00
HKScan Finland Oy:n omistamat		
Kivikylän Kotipalvaamo Oy, Suomi	49	49,00*
Lihatukku Harri Tamminen Oy, Suomi	49	49,00*

Paimion Teurastamo Oy, Suomi	50	100,00
AS HKScan Estonian omistamat		
Rakvere Farmid AS, Viro	6 984	100,00
HKScan Sweden AB:n omistamat		
HKScan Real Estate AB, Ruotsi	80 000	100,00
Nordic Genetics AB, Ruotsi**	1 000	100,00
HKScan International AB, Ruotsi**	10	100,00
HKScan Poland Sp.zo.o, Puola	5 000	100,00
Samfod S.A., Belgia**	24 999	100,00
HKScan Real Estate AB:n omistamat		
HKScan Real Estate Halmstad AB, Ruotsi	3 900	100,00
HKScan Denmark A/S:n omistamat		
Kreatina A/S, Tanska**	30 000	100,00

* Määräysvalta perustuu osakassopimukseen / hallituksen valintaan.

** Lepäävä

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	Määrä/kpl	Omistus- osuus, %
HKScan Finland Oy:n omistamat		
Länsi-Kalkkuna Oy, Suomi*	250	50,00
Pakastamo Oy, Suomi	660	50,00
Honkajoki Oy, Suomi*	900	50,00
Finnpig Oy, Suomi	40	50,00
Oy LHP Bio-Carbon LTD, Suomi	32	24,24
DanHatch Finland Oy, Suomi	250	20,00
HKScan Sweden AB:n omistamat		
Industrislakt Syd AB, Ruotsi	50 000	50,00
Siljans Chark AB, Ruotsi	3 680	39,30
AB Tillväxt for svensk animalieproduktion, Ruotsi	135 500	50,00
Svenska Köttforetagen Holding AB, Ruotsi	48 000	24,00

HKScan Denmark A/S:n omistamat

Tican-Rose GmbH, Saksa	1	50,00
HRP Kyllingefarme I/S, Tanska**	752	50,00
Farmfood A/S, Tanska	10 000	33,30

* Yhteisyritys

** Lepäävä

Konserni harjoittaa osakkuusyritysten kautta liiketoimintaa mm. harjoittamalla teurastusta, leikkuuta, lihan jatkojalostusta ja käyttämällä vuokraus-, jätteen hävittämisen-, tutkimus- ja neuvontapalveluita. Kaikki kaupalliset sopimukset neuvotellaan markkinaehtoisesti.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat

	2017	2016
Myyntit osakkuusyrityksille	17,7	46,9
Eläinmyynnit lähipiirille	3,5	4,3
Ostot osakkuusyrityksiltä	33,0	39,2
Eläinostot lähipiiriltä	9,5	13,8

Avoimet saldot 31.12.

	2017	2016
Myyntisaamiset ja muut saamiset osakkuusyrityksiltä	2,3	2,3
Ostovelat ja muut velat osakkuusyrityksille	5,8	5,5

28. KATSAUSKAUDEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

HKScan tiedotti 23.1.2018, että Kati Rajala, DI, on nimitetty HKScanin Suomen markkina-alueesta vastaavaksi johtajaksi (EVP) ja johtoryhmän jäseneksi. Rajala aloittaa tehtävässään viimeistään 2.5.2018 ja hän raportoi toimitusjohtajalle. HKScanin Suomen markkina-alueesta vastaava johtaja Jyrki Karlsson siirtyy uuteen tehtävään yhtiön ulkopuolelle 31.3.2018.

HKScan antoi 18.1.2018 yhtiön vuoden 2017 tuloksesta tilintarkastamatonta ennakkotietoa, jonka mukaan HKScan Oyj:n vuoden 2017 liikevaihto oli noin 1 808 miljoonaa euroa, ja vertailukelpoinen liikevoitto noin -18 miljoonaa euroa. Rauman yksikön arvioitujen käynnistyskustannusten ja normaalia heikommasta toimituskyvystä johtuneen siipikarjanlihan myynnin menetyksen vaikutus Suomessa on yhteensä noin 25 miljoonaa euroa.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.

(euroa)

	Liite	2017	2016
Liikevaihto		-	-
Liiketoiminnan muut tuotot	1.	17 875 688,79	15 588 679,33
Materiaalit ja palvelut		-	-
Henkilöstökulut	2.	-13 691 603,28	-12 375 388,66
Poistot ja arvonalentumiset	3.	-879 204,09	-440 787,30
Liiketoiminnan muut kulut	4.	-23 015 103,16	-17 866 571,89
Liikevoitto		-19 710 221,74	-15 094 068,52
Rahoitustuotot ja -kulut	5.	-47 903 359,48	19 878 367,40
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		-67 613 581,22	4 784 298,88
Tilinpäätössiirrot	6.	115 830,00	27 043 868,00
Tuloverot	7.	3 776 562,85	-3 184 475,97
Tilikauden voitto/tappio		-63 721 188,37	28 643 690,91

EMOYHTIÖN TASE 31.12.

(euroa)

	Liite	2017	2016
VASTAAVAA			
Aineettomat hyödykkeet	8.	646 063,00	947 533,00
Aineelliset hyödykkeet	8.	5 831 275,90	5 285 476,38
Sijoitukset	8.	347 745 032,22	290 902 232,22
Pysyvät vastaavat		354 222 371,12	297 135 241,60
Vaihtuvat vastaavat			
Pitkäaikaiset saamiset	9.	253 002 860,94	280 427 953,28
Laskennallinen verosaaminen	9.	10 484 929,27	7 146 667,32
Lyhytaikaiset saamiset	10.	11 588 512,62	37 889 826,62
Rahat ja pankkisaamiset		44 387 128,72	3 739 752,69
Vaihtuvat vastaavat		319 463 431,55	329 204 199,91
Vastaavaa		673 685 802,67	626 339 441,51
VASTATTAVAA			
Osakepääoma	11.	66 820 528,10	66 820 528,10
Ylikurssirahasto	11.	73 420 363,20	73 420 363,20
Omat osakkeet	11.	-38 612,12	-38 612,12
Käyvän arvon rahasto	11.	-4 905 548,62	-6 785 666,27
SVOP-rahasto	11.	143 202 868,19	143 202 868,19
Muut rahastot	11.	4 818 596,94	4 805 464,95
Edellisten tilikausien voitto	11.	155 541 132,11	135 540 268,88
Tilikauden voitto/tappio	11.	-63 721 188,37	28 643 690,91
Oma pääoma		375 138 139,43	445 608 905,84
Tilinpäätössiirtojen kertymä	12.	83 964,00	199 794,00
Pakolliset varaukset	13.	2 780 459,00	2 771 403,00

Laskennallinen verovelka	14.	-	-
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	14.	248 638 657,70	125 154 844,63
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	14.	4 563 120,29	124 669,00
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	15.	28 170 554,60	35 567 942,50
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	15.	14 310 907,65	16 911 882,54
Vieras pääoma		295 683 240,24	177 759 338,67
Vastattavaa		673 685 802,67	626 339 441,51

EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA

(tuhatta euroa)

	2017	2016
Liikevoitto	-19 710	-15 094
Oikaisut liikevoittoon	1 862	1 245
Poistot ja arvonalentumiset	879	441
Varausten muutos	9	-87
Käyttöpääoman muutos	1 325	961
Korkotuotot ja -kulut	4 791	7 113
Saadut osingot	6 170	16 153
Verot	-32	-30
Liiketoiminnan rahavirta	-4 706	10 702
Tytäryhtiöosakkeiden ostot	-81 941	-
Muun käyttöomaisuuden ostot	-3 541	-3 636
Muun käyttöomaisuuden myynnit	2 478	-
Lainasaamisten vähennys	-3 245	30 844
Investointien rahavirta	-86 249	27 208
Rahavirta ennen rahoitusta	-90 955	37 910
Lainojen nostot	256 762	57 613
Lainojen takaisinmaksut	-116 524	-91 036
Maksetut osingot	-8 636	-7 562
Rahoituksen rahavirta	131 602	-40 985
Rahavarojen muutos	40 647	-3 075
Rahavarat 1.1.	3 740	6 815
Rahavarat 31.12.	44 387	3 740

KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS:		
Lyhytaikaisten liikesaamisten lis-/väh+	-165	-376
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lis+/väh-	1 491	1 337
Yhteensä	1 325	961

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

YHTEISÖN PERUSTIEDOT

HKScan Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö. Yhtiön kotipaikka on Turku.

HKScan Oyj:hin kuuluu konsernin johto ja konsernihallinto.

HKScan Oyj:n A-osake on listattu Nasdaq Helsingissä vuodesta 1997 lähtien.

HKScan Oyj on LSO Osuuskunnan tytäryhtiö ja kuuluu LSO Osuuskunta -konserniin. LSO Osuuskunnan kotipaikka on Turku.

Jäljennös HKScan Oyj:n tilinpäätöksestä on saatavilla yhtiön rekisteröidystä osoitteesta Lemminkäisenkatu 48, 20520 Turku.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

LAATIMISPERUSTA

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomessa voimassa olevaa kirjanpitolainsäädäntöä (FAS). HKScan-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS, International Financial Reporting Standards) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja.

Emoyhtiön tuloslaskelma ja tase esitetään euroina ja rahoituslaskelma sekä liitetiedot tuhansina euroina.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET TAPAHTUMAT

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaanrahan määräiset ostovelat ja myyntisaamiset, lainasaamiset sekä valuuttamääräiset pankkitilit on muunnettu toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän Euroopan keskuspankin päätöskurssin mukaan. Ulkomaanrahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

JOHDANNAISSOPIMUKSET

HKScan Oyj tekee kaikki ulkoiset johdannaissopimukset konsernille. Tytäryhtiöitä varten tehdyt johdannaiset vyörytetään eteenpäin konsernin sisäisillä johdannaissopimuksilla. Tästä johtuen HKScan Oyj:llä on kaikki konsernin ulkoiset johdannaissopimukset ja nämä ovat osin emoyhtiön ja osin tytäryhtiöiden tarpeisiin.

Valuuttamääräiset avoimet johdannaiset arvostetaan tilinpäätöspäivän termiinkurssiin. Suojauslaskentaa ei sovelleta ja kaupallisia virtoja suojaavien valuuttatermiinien arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin ja rahoituseriä suojaavien valuuttatermiinien arvon muutokset tuloslaskelmaan rahoituksen kurssivoittoihin ja -tappioihin.

Hyödykejohdannaiset liittyvät kaikki tytäryhtiöihin ja konsernin sisäiset johdannaissopimukset on tehty. Näistä ei muodostu tulosvaikutusta sillä johdannaisista aiheutuva kassavirta eliminoituu tytäryhtiöille tehdyistä konsernin sisäisistä johdannaisista. Suojauslaskentaa ei sovelleta. Johdannaisten käyvät arvot netotetaan taseessa ja ne esitetään liitetiedoissa.

Korkojohdannaisiin sovelletaan suojauslaskentaa siltä osin kuin johdannaiset suojaavat emoyhtiön korkoriskiä. Johdannaisten käyvät arvot kirjataan taseeseen ja muutokset käyvässä arvossa kirjataan omaan pääomaan. Vaihtuvakorkoisia lainoja suojaavien koronvaihtosopimusten realisoitunut voitto tai tappio esitetään tuloslaskelmassa rahoituserissä. Suojauslaskentaa ei sovelleta ulkoisiin koronvaihtosopimuksiin, jotka liittyvät tytäryhtiöihin, tai konsernin sisäisiin johdannaisiin. Tulosvaikutus eliminoituu konsernin sisäisestä johdannaisesta johtuen. Näiden johdannaisten käyvät arvot netotetaan taseessa ja ne esitetään liitetiedoissa.

Valuuttatermiinien käyvät arvot määritetään käyttämällä raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja vastaavan pituisille sopimuksille. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat raportointikauden päättymispäivän markkinakorot ja muu markkinainformaatio. Jos käytetään vastapuolen hintanoteerausta, konserni laatii myös oman tarkistuslaskelman yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä käyttäen. Hyödykejohdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja. Käyvät arvot vastaavat niitä hintoja, jotka konserni joutuisi maksamaan tai saisi, jos se purkaisi johdannaissopimuksen.

ELÄKEJÄRJESTELYT

HKScan Oyj:n henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty vakuuttamalla eläkevakuutusyhtiössä. Lakisääteiset eläkemenot on kirjattu kuluksi kertymisvuonna.

JOHDON ELÄKESITOUMUKSET JA IRTISANOMISKORVAUKSET

Toimitusjohtajan palkitseminen koostuu kiinteästä kuukausipalkasta, luontoiseduista sekä mahdollisesta kannustepalkkiosta yhtiön palkkiojärjestelmän mukaisesti. Toimitusjohtajasopimuksen mukaan yhtiöllä ja toimitusjohtajalla on oikeus irtisanoa toimitusjohtajasopimus kuuden kuukauden irtisanomisajalla. Mikäli yhtiö päättää toimitusjohtajasopimuksen, toimitusjohtajalle maksetaan 12 kuukauden kuukausipalkkaa vastaava rahasumma irtisanomisajan palkan lisäksi.

Toimitusjohtaja Jari Latvaselle vuonna 2017 maksettu kokonaispalkka ja lisäeläke olivat yhteensä 0,8 miljoonaa euroa.

TULOVEROT

Tuloveroihin ja laskennallisiin verosaamisiin ja -velkoihin sovelletaan konsernin laatimisperiaatteita siten kuin se on mahdollista Suomen tilinpäätöskäytäntöjen mukaan. Poistoeron laskennallinen verovelka ilmoitetaan liitetietona.

VUOKRASOPIMUKSET

Kaikki leasing-maksut on käsitelty vuokratuloina. Maksamattomat leasingsopimuksiin perustuvat leasing-maksut on esitetty tilinpäätöksen vastuissa.

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Tilinpäätössiirtoja on poistoeron muutos. Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen erotuksen muutos esitetään tilinpäätössiirtona tuloslaskelmassa, ja suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen kertynyt erotus esitetään taseessa tilinpäätössiirtojen kertymänä.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

(tuhatta euroa)

1. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT YHTEENSÄ

	2017	2016
Vuokratuotot	-	-
Liiketoiminnan muut tuotot	17 861	15 589
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	15	-
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	17 876	15 589
Henkilöstö keskimäärin	125	106

2. HENKILÖSTÖKULUT

	2017	2016
Palkat ja palkkiot	-10 355	-10 273
Eläkekulut	-1 851	-1 664
Muut henkilösivukulut	-1 486	-438
Henkilöstökulut	-13 692	-12 375
Toimitusjohtajat ja toimitusjohtajan sijaiset	807	1 979
Hallituksen jäsenet	353	316
Johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä	1 160	2 295

3. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

	2017	2016
Suunnitelman mukaiset poistot pysyvistä vastaavista ja liikearvosta	-879	-441
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-879	-441

4. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

	2017	2016
Vuokrat	-1 431	-1 380
Käyttöom. luovutustappiot, aineelliset hyödykkeet yhteensä	-103	-
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	-103	0
Tilintarkastusmenot, varsinainen tilintarkastus	-134	-224
Tilintarkastusmenot, muut asiantuntijapalvelut	-17	-385
Tilintarkastusmenot	-151	-609
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	-2 026	-2 166
Energia	-92	-93
Kunnossapito	-35	-39
Mainos-, markkinointi- ja edustuskulut	-1 358	-985
Palvelu-, tietohallinto- ja konttorikulut	-14 966	-9 523
Muut kulut	-2 853	-3 072
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-23 015	-17 867

5. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

	2017	2016
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä	6 170	16 145
Osinkotuotot omistusyhteisyriyksiltä	-	8
Tuotot osuuksista	6 170	16 153
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	14 660	14 994
Korkotuotot omistusyhteisyriyksiltä	3	3
Korkotuotot muilta	88	20
Korkotuotot pitkäaikaisista pysyvien vastaavien sijoituksista	14 751	15 017
Muut rahoitustuotot muilta	3 613	4 062
Muut rahoitustuotot	3 613	4 062
Rahoitustuotot yhteensä	24 534	35 232
Rahoituskulut		
Korkokulut saman konsernin yrityksille	-	-1
Korkokulut muille	-8 285	-8 283
Korkokulut	-8 285	-8 284
Realisoitumattomat voitot/tappiot käypään arvoon arvostuksesta	1 021	-1 696
Tytäryhtiöosakkeiden arvonalentuminen	-24 950	-
Muut rahoituskulut saman konsernin yrityksille	-30 000	-
Muut rahoituskulut muille	-10 223	-5 374
Muut rahoituskulut	-65 173	-5 374
Rahoituskulut yhteensä	-72 437	-15 354
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-47 903	19 878

Tanskan tytäryhtiön osakkeisiin on tehty 25,0 miljoonan euron arvonalentumiskirjaus vuonna 2017, jotta yhtiön kerrytettävissä olevat rahavirrat vastaavat osakkeiden tasearvoa.

Muut rahoituskulut saman konsernin yrityksille sisältää vuonna 2017 30 miljoonaa euroa velan anteeksiantoa Tanskan tytäryhtiölle sen pääomittamiseksi.

6. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

	2017	2016
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	116	44
Saadut konserniavustukset	-	27 000
Tilinpäätössiirrot yhteensä	116	27 044

7. VÄLITTÖMÄT VEROT

	2017	2016
Aikaisempien tilikausien verot	-	-
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	3 808	-3 154
Muut välittömät verot	-32	-30
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	3 776	-3 184

EMOYHTIÖN TASEEN LIITETIEDOT

8. PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet 2017	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 690	661	3 351
Lisäykset	425	-	425
Vähennykset	-2 653	-	-2 653
Siirrot erien välillä	2 245	-	2 245
Hankintameno 31.12.	2 707	661	3 368
Kertyneet poistot 1.1.	-1 999	-405	-2 404
Vähennysten kertyneet poistot	106	-	106
Tilikauden poisto	-333	-91	-424
Kertyneet poistot 31.12.	-2 226	-496	-2 722
Kirjanpitoarvo 31.12.	481	165	646

Aineettomat hyödykkeet 2016	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 275	661	2 936
Lisäykset	91	-	91
Siirrot erien välillä	324	-	324
Hankintameno 31.12.	2 690	661	3 351
Kertyneet poistot 1.1.	-1 830	-272	-2 102
Tilikauden poisto	-169	-133	-302
Kertyneet poistot 31.12.	-1 999	-405	-2 404
Kirjanpitoarvo 31.12.	691	256	947

Aineelliset hyödykkeet 2017	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 204	380	4 896	6 480
Lisäykset	6	1	2 943	2 950
Vähennykset	-66	-	-	-66
Siirrot erien välillä	22	-	-2 267	22
Hankintameno 31.12.	1 166	381	5 572	9 386
Kertyneet poistot 1.1.	-826	-367	0	-1 193
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	46	-	-	46
Tilikauden poisto	-140	-	-	-140
Kertyneet poistot 31.12.	-920	-367	0	-1 287
Kirjanpitoarvo 31.12.	246	14	5 572	8 005

Aineelliset hyödykkeet 2016	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 204	380	1 675	3 259
Lisäykset	-	-	3 545	3 545
Vähennykset	-	-	-324	-324
Hankintameno 31.12.	1 204	380	4 896	6 480
Kertyneet poistot 1.1.	-686	-367	0	-1 053
Tilikauden poisto	-140	-	-	-140
Kertyneet poistot 31.12.	-826	-367	0	-1 193
Kirjanpitoarvo 31.12.	378	13	4 896	5 287

	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus- yhtiöissä	Saamiset osakkuus- yhtiöiltä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Sijoitukset 2017					
Hankintameno 1.1.	290 738	148	0	16	290 902
Lisäykset	81 941	-	-	-	81 941
Vähennykset	-	-148	-	-	-148
Arvon alentumiset	-24 950	-	-	-	-24 950
Hankintameno 31.12.	347 729	0	0	16	347 745
Kirjanpitoarvo 31.12.	347 729	0	0	16	347 745

Tilikauden 2017 lisäyksissä on 81,9 miljoonan euron SVOP-sijoitus Suomen tytäryhtiöön.

	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus- yhtiöissä	Saamiset osakkuus- yhtiöiltä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Sijoitukset 2016					
Hankintameno 1.1.	290 738	148	47	16	290 949
Lisäykset	-	-	-	-	-
Vähennykset	-	-	-47	-	-47
Hankintameno 31.12.	290 738	148	0	16	290 902
Kirjanpitoarvo 31.12.	290 738	148	0	16	290 902

	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	481	691
Muut pitkävaikutteiset menot	165	256
Aineettomat hyödykkeet	646	947
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	246	378
Muut aineelliset hyödykkeet	14	13
Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	5 572	4 896
Aineelliset hyödykkeet	5 832	5 287
Sijoitukset		
Osuudet saman kons. yrityksissä	347 729	290 738
Osuudet osakkuusyhtiöissä	-	148
Muut osakkeet ja osuudet	16	16
Sijoitukset	347 745	290 902
Pysyvät vastaavat yhteensä	354 223	297 136

9. PITKÄAIKAISET SAAMISET

	2017	2016
Pitkäaikaiset lainasaamiset	817	834
Laskennalliset verosaamiset	10 485	7 147
Muut saamiset	72	347
Siirtosaamiset	245	150
Yhteensä	11 619	8 478
SAAMISET SAMAAAN KONSERNIIN KUULUVILTA YRITYKSILTÄ		
Pitkäaikaiset konsernilainasaamiset	251 868	279 096
Pitkäaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä	251 868	279 096
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	263 487	287 574

10. LYHYTAIKAISET SAAMISET

	2017	2016
Myyntisaamiset	-	-
Lyhytaikaiset muut saamiset (muilta)	7	5
Lyhytaikaiset siirtosaamiset (muilta)	2 775	605
Yhteensä	2 782	610
SAAMISET SAMAN KONSERNIIN KUULUVILTA YRITYKSILTÄ		
Konsernimyyntisaamiset	568	403
Konsernilainasaamiset	8 011	9 521
Muut saamiset	76	205
Konserniavustussaamiset	-	27 000
Yhteensä	8 655	37 129
SAAMISET OMISTUSYHTEYSYRITYKSILTÄ		
Omistusyhteisyrittäjäsaamiset	150	150
Muut saamiset	1	-
Lyhytaikaiset saamiset omistusyhteisyrittäjiltä	151	150
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	11 588	37 889
SIIRTOSAAMISTEN OLENNAISET ERÄT		
Jaksotetut rahoituserät	97	117
Jaksotut korkosaamiset	2 049	-
Jaksotetut henkilöstökulut	29	13
Muut siirtosaamiset	600	475
Yhteensä	2 775	605

11. OMA PÄÄOMA

Oma pääoma 2017	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän		SVOP	Muut rahastot	Voitto- varat	Yhteensä
			Omat osakkeet	arvon rahasto				
Oma pääoma 1.1.	66 820	73 420	-38	-6 786	143 203	4 805	164 186	445 609
Lisäys	-	-	-	-	-	13	-	13
Vähennys	-	-	-	1 880	-	-	-	1 880
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-8 643	-8 643
Tilikauden voitto/tappio	-	-	-	-	-	-	-63 721	-63 721
Oma pääoma 31.12.	66 820	73 420	-38	-4 906	143 203	4 818	91 822	375 138

Oma pääoma 2016	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän		SVOP	Muut rahastot	Voitto- varat	Yhteensä
			Omat osakkeet	arvon rahasto				
Oma pääoma 1.1.	66 820	73 420	-38	-1 538	143 076	4 792	143 153	429 684
Lisäys	-	-	-	-6 786	127	13	-	-6 646
Vähennys	-	-	-	1 538	-	-	-	1 538
Osingonjako	-	-	-	-	-	-	-7 562	-7 562
Suorat kirjaukset voittovaroihin	-	-	-	-	-	-	-49	-49
Tilikauden voitto/tappio	-	-	-	-	-	-	28 644	28 644
Oma pääoma 31.12.	66 820	73 420	-38	-6 786	143 203	4 805	164 186	445 609

Jakokelpoinen oma pääoma	2017	2016
Käyttörahassto	540	527
Omat osakkeet	-38	-38
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	143 203	143 203
Edellisten tilikausien voitto	155 541	135 540
Tilikauden voitto/tappio	-63 721	28 644
Jakokelpoinen oma pääoma	235 525	307 876

12. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

	2017	2016
Poistoero	84	200
Tilinpäätössiirrot yhteensä	84	246

Poistoerosta kirjaamaton laskennallinen verovelka on 17 teur.

13. PAKOLLISET VARAUKSET

	2017	2016
Eläkevaraukset	2 780	2 771
Pakolliset varaukset yhteensä	2 780	2 771

14. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

	2017	2016
Laskennallinen verovelka	-	-
Joukkovelkakirjalaina	168 495	100 000
Lainat rahoituslaitoksilta	78 079	23 560
Muut velat	6 628	1 720
Yhteensä	253 202	125 280
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	253 202	125 280
Korollinen		
Velat muille	248 639	125 155
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	248 639	125 155
Koroton		
Velat muille	4 563	125
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	4 563	125
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	253 202	125 280

15. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

	2017	2016
Lainat rahoituslaitoksilta	10 759	14 140
Ostovelat	3 794	2 282
Siirtovelat	8 202	12 907
Muut velat	2 099	1 479
Yhteensä	24 854	30 808
VELAT SAMAAAN KONSERNIIN KUULUVILLE YRITYKSILLE		
Ostovelat	128	149
Siirtovelat	88	95
Muut velat	17 411	21 428
Yhteensä	17 627	21 672
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	42 481	52 480
Korollinen		
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille	17 411	21 428
Velat muille	10 759	14 140
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	28 170	35 568
Koroton		
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille	216	244
Velat muille	14 095	16 668
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	14 311	16 912
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	42 481	52 480

SIIRTOVELKOJEN OLENNAISET ERÄT (PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET)		
Jaksotetut henkilöstökulut	3 177	2 367
Jaksotetut korkokulut	1 445	634
Jaksotetut johdannaisten arvon muutokset	2 215	8 913
Muut siirtovelat	1 365	952
Yhteensä	8 202	12 866
VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA		
Lainat rahoituslaitoksilta	12 659	-
Eläkelainat	4 286	-
Muut pitkäaikaiset velat	-	-
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua	16 945	-

16. ANNETUT VAKUUEDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	2017	2016
VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI ON ANNETTU KIINNITYKSIÄ JA OSAKKEITA		
Rahalaitoslainat	-	-
Yhteensä	0	0
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	-	-
Yhteensä	0	0
TYTÄR- JA MUIDEN KONSERNIYHTIÖIDEN PUOLESTA ANNETUT VAKUUEDET		
Takaukset	19 364	20 163
Yhteensä	19 364	20 163
OMISTUSYHTEYSYRITYSTEN PUOLESTA ANNETUT VAKUUEDET		
Takaukset	-	489
Yhteensä	0	489
MUIDEN PUOLESTA ANNETUT VAKUUEDET		
Takaukset	1 895	1 703
Yhteensä	1 895	1 703
MUUT OMAT VASTUUT		
Leasingvastuut		
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät	276	215
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	347	209
Yhteensä	623	424
MUUT VUOKRAVASTUUT		
Alle yhden vuoden sisällä erääntyvät	871	871
1-5 vuoden sisällä erääntyvät	3 482	3 482
Yli viiden vuoden sisällä erääntyvät	3 482	4 353
Yhteensä	7 835	8 706

Muut vastuut	4	4
Muut omat vastuut yhteensä	8 462	9 134

17. JOHDANNAISSOPIMUKSET

	2017	2017	2017	2016	2017	2016
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Käypä arvo netto	Käypä arvo netto	Nimellis- arvo	Nimellis- arvo
Korkojohdannaiset	3 816	-10 222	-6 406	-8 543	65 238	70 937
erääntyi 2016	-	-	-	-251	-	5 234
erääntyy 2017	-	-	-	-754	-	15 703
erääntyy 2018	672	-672	-	-	-	-
erääntyy 2019	-	-	-	-	-	-
erääntyy 2020	-	-2 840	-2 840	-	25 000	-
erääntyy >2020	3 144	-6 710	-3 566	-7 539	40 238	50 000
josta rahavirran suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-6 406	-6 406	-8 543	65 238	70 937
Valuuttajohdannaiset	125	-231	-107	-59	29 318	30 398
josta nettosijoituksen suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-	-	-	-	-
Hyödykejohdannaiset	859	-859	-	-	-	-
erääntyi 2016	-	-	-	-	-	-
erääntyy 2017	401	-401	-	-	-	-
erääntyy 2018	333	-333	-	-	-	-
erääntyy 2019	126	-126	-	-	-	-
erääntyy 2020	-	-	-	-	-	-
josta rahavirran suojausinstrumenteiksi määritetty	-	-	-	-	-	-

Nimellisarvot niistä ulkoisista johdannaisista, jotka eliminoituvat sisäisistä johdannaisista johtuen, on netotettu nollaan yllä olevassa taulukossa. Nimellisarvot ovat 12 131 (13 162) tuhatta euroa valuuttajohdannaisia, 7 355 (7 271) tuhatta euroa hyödykejohdannaisia ja 55 317 (55 937) tuhatta euroa korkojohdannaisia.

Käyvän arvon hierarkia

	31.12.17	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Johdannaiset, positiivinen käypä arvo				
Koronvaihtosopimukset	3 816	-	3 816	-
Valuuttajohdannaiset	125	-	125	-
Hyödykejohdannaiset	859	-	859	-
Yhteensä	4 800	-	4 800	-

Johdannaiset, negatiivinen käypä arvo				
Koronvaihtosopimukset	-10 222	-	-10 222	-
Valuuttajohdannaiset	-231	-	-231	-
Hyödykejohdannaiset	-859	-	-859	-
Yhteensä	-11 313	-	-11 313	-

	31.12.16	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Johdannaiset, positiivinen käypä arvo				
Koronvaihtosopimukset	4 891	-	4 891	-
Valuuttajohdannaiset	304	-	304	-
Hyödykejohdannaiset	1 135	-	1 135	-
Yhteensä	6 330	-	6 330	-

Johdannaiset, negatiivinen käypä arvo				
Koronvaihtosopimukset	-13 434	-	-13 434	-
Valuuttajohdannaiset	-363	-	-363	-
Hyödykejohdannaiset	-1 135	-	-1 135	-
Yhteensä	-14 933	-	-14 933	-

Tason 1 instrumenttien käyvät arvot perustuvat markkinoilla noteerattuihin hintoihin. Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat merkittävilta osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat todettavissa joko suoraan tai epäsuorasti (hinnoista johdettuina). Näiden instrumenttien käyvän arvon määrittämisessä konserni käyttää yleisesti hyväksytyjä arvostusmalleja, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittävilta osin todennettaviin markkinatietoihin. Tason 3 instrumenttien käyvät arvot perustuvat syöttötietoihin, jotka eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan merkittävältä osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksyttävissä arvostusmalleissa.

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla, helmikuun 6. päivänä 2018

Mikko Nikula

Hallituksen puheenjohtaja

Marko Onnela

Hallituksen varapuheenjohtaja

Pirjo Väliaho

Hallituksen jäsen

Per Olof Nyman

Hallituksen jäsen

Riitta Palomäki

Hallituksen jäsen

Tuomas Salusjärvi

Hallituksen jäsen

Jari Latvanen

Toimitusjohtaja